

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona marrask. 1 - Wed. Nov. 1, 1989

FINNISH AMERICAN WEEKLY

85 vuosikerta LXXXV No. 43

45 cents

Gorbatshev tunnusti Suomen puolueettomuuden

Suomalaiset saivat odottaa itänaapurinsa korkeinta johtoa viralliselle vierailulle 32 vuotta, mutta presidentti ja puoluejohtaja Mihail Gorbatshevin ja rouva Raisa Gorbatshevan kolmipäiväinen vierailu palkitsi lopulta odotuksen korkoineen.

Suomi sai mahtavalta naapuriltaan selkeän tunnustuksen puolueettomuudelleen ja suitsutusta kansainväliselle asemalleen.

Illallispuheessaan Gorbatshev kohotti Neuvostoliiton ja Suomen väliset suhteet malliesimerkiksi luottamuksesta ja keskinäisestä kunnioituksesta.

Gorbatshev puuttui myös Euroopan turvallisuuteen, perestroikkaan ja Itä-Euroopan kehitykseen.

Vierailun historiallista arvoa kohotti tavallisen kommunikean sijasta allekirjoitettu yhteinen periaatejulistus.

Kadunvarsilla vierailua seuraavaa kansaa Gorbatshevit ilahduttivat lukuisilla juttutuokioilla.

Gorbatshev mainitsi useaan otteeseen Suomen ja Neuvostoliiton suhteen malliesimerkkinä kahden erilaisen valtion yhteiselosta.

"Paljon siitä, mikä nykyisin kuuluu kansainvälisen kanssakäymisen käytäntöön, syntyi ensimmäisenä nimenomaan Neuvostoliiton ja Suomen välisissä suhteissa," totesi pre-

sidentti Gorbatshev illallispuheessaan valtiovierailun ensimmäisenä päivänä.

"Maamme ovat monessa suhteessa erilaiset, mutta vaikka säilyttämekin omaleimaisuutemme, me kunnioitamme toistemme valintaa," Gorbatshev sanoi.

Hän lisäsi, että erot ovat vain täydentäneet ja rikastut-

taneet taloudellisia ja henkisiä siteitä maiden välillä.

Kiistan tunnus puolueettomuudelle

Gorbatshev tunnusti yksiselitteisesti Suomen puolueettoman aseman Finlandiatalon linjapuheessaan tors-taina.

"Tahtoisin tehdä täysin selväksi, että Neuvostoliitto tunnustaa varauksetta Suomen puolueettoman statuksen ja aikoo täydellisesti noudattaa sitä vastedeskin," painotti Gorbatshev.

Neuvostoliiton päämies ei näe ristiriitaa puolueettomuuden ja YYA-sopimuksen yhteensovittamisessa. Här totesi niiden vahvistavan toisiaan ja muodostavan yhdesä Suomen ulkopoliittikan rungon.

YYA-sopimus tulee edelleenkin toimimaan maiden välisen suhteiden perustana.

Gorbatshev totesi, että perusajatus, ystävyys, yhteistyö ja avunanto, pysyy aina tuo-

reena. Presidentti Koivisto puolestaan korosti vuosikymmenien aikana syntyneen luottamuksen voimaa.

Molemmat johtajat painottivat Paasikiven ja Kekkosen työn merkitystä nykyisen luottamuksen saavuttamisessa.

Kuolan laivasto Pohjoismaiden huolena

Linjapuheessaan Finlandia-talolla Gorbatshev korosti ETY-prosessin merkitystä ja vakuutti uskovansa pikaisiin aseistuksen vähentämissopimuksiin Euroopassa.

Gorbatshev ilmoitti Neuvostoliiton poistaneen taistelupäivystyksestä kaikki Pohjoismaihin suunnatut taktiset ydinaseet. Ensi vuoden loppuun mennessä poistetaan osa Itämeren ydinsukellusveneistä.

Gorbatshev ilmaisi halunsa läheisempiin suhteisiin kaikkien Pohjoismaiden kanssa sanoen olevansa valmis solmimaan yhteydet Pohjoismaiden neuvostoon.

Hän vastasi myös Koiviston

ilmaisemaan huoleen pohjoisten merialueiden turvallisuudesta ja tuki tämän ehdotusta luottamuksen lujittamisesta alueella.

Pohjoismaissa levottomuutta on herättänyt etenkin Kuolan niemimaan tehokas laivasto, joka muodostaa tärkeän osan Neuvostoliiton strategisista voimavaroista.

Laivaston supistamista Gor-

batshov jatkaa sivulla 4

Bakkerille 45 vuotta linnaa

CHARLOTTE, N.C. - Televideovankelista Jim Bakker tuomittiin 45 vuodeksi vankeuteen ja sai \$500,000 sakot petoksesta.

Bakker, joka huijasi PTL-kirkkonsa kannattajilta miljoonia dollareita, voi hakea ehdonalaista kärsittyään tuomiostaan kymmenen vuotta.

Hänen asianajajansa lupasi hakea tuomioon muutosta, mutta prosessi saattaa kestää lähes vuoden.

Bakker itse puolustautui oikeudessa vain kahdella lauseella: "Haluan sanoa, että olen syvästi pahoillani niiden ihmisten puolesta, joita olen loukannut. Olen tehnyt syntiä, mutta koskaan elämässäni en aikonut tehdä petosta."

Bushin kanta vaihdellut laidalta toiselle

WASHINGTON - Abortin oikeuksien puolesta taistelevat edustajainhuoneen jäsenet väittävät presidentti Bushin vastustavan aborttia enemmän poliittisista kuin ideologisista syistä.

"Presidentti Bush vaihtaa aborttikantaansa tiheämpään tahtiin kuin Imelda Marcos kenkiään," kommentoi kalifornialainen demokraatti Barbara Boxer.

Tuo on tietenkin liioittelua, mutta viimeisten kymmenen vuoden aikana Bush on omaksumut useita aborttikantoja.

Pyrkiessään republikaanien presidenttiehdokkaaksi

1980 Rolling Stone-aikauslehti kysyi, mikä erottaa hänet Reaganista.

"Hän haluaa muutoksen korkeimman oikeuden aborttilakiin; omasta mielestäni päätös on oikea," Bush sanoi viitaten vuoden 1973 Roe vs. Wade lakiasetukseen, mikä laillisti abortin maassamme.

Kuukautta myöhemmin hän sanoi hyväksyvänsä federaalisin määrära-

Presidentti Bushin kanta abortin suhteen on vaihdellut laidalta toiselle.

hoin toimitetut abortit vain "raiskaus- ja inestitapauksissa tai äidin elämän ollessa vaakalaudalla" ja lisäsi vastustavansa korkeimman oikeuden päätöksen muuttamista.

Kanta muuttuu täydellisesti Reaganin valittua hänet varapresidenttiehdokkaakseen.

Vuonna 1984, muistutettaessa aikaisemmista lausunnoista, varapresidentti Bush sanoi vastustaneensa aborttia silloin niin kuin nytkin.

Kuukautta myöhemmin hän kuitenkin myönsi kantansa muuttuneen ja sanoi olevansa yksimielinen presidentti Reaganin kannan kanssa.

Vuoden 1988 presidenttikampanjan aikana Bush toisti vastustavansa aborttia, ellei kysymyksessä ollut raiskaus, inesti tai äidin hengenvaara ja sanoi hyväksyvänsä federaalisin rahoituksen vain äidin pelastamiseksi.

Presidenttikautensa alkupäivinä Bush sanoi kannattavansa muutosta Roe vs. Wade -lakiin, mutta ei ole esittänyt kommentteja heinäkuisesta Webster-päätöksestä, mikä antoi osavaltioille suuremmat oikeudet päättää aborteista.

Jim Bakker poistumassa paikalta oikeudenkäynnin päätyttyä.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA

pages 8 - 10

- Another trip to Europe with the Lovejoys
- Disappearing from the face of the earth
- Hannes Kolehmainen.

Sisäsivuilla:

- Katsaus ihmiskunnan historiaan sivu 2
- Floridan kuulumisia sivu 5
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Historiallinen vierailu

Neuvostoliiton presidentti Mihail Gorbatschocin äskettäin Suomeen tekemää vierailua voidaan pitää historiallisena kahdestakin syystä.

Neuvostoliiton puoluejohtajat, Leninistä Brezhneviin, ovat tehneet useitakin matkoja naapurimaahansa Suomeen, mutta vierailut liittyivät erilaisiin kokouksiin, konferensseihin ja seremonioihin sen sijaan, että ne olisi voitu luokitella virallisiksi valtiovierailuiksi.

Gorbatschovin matka oli ensimmäinen korkeimman tason virallinen valtiovierailu sitten vuoden 1957, jolloin silloinen puoluesihteerini Nikita Hrushtev ja pääministeri Nikolai Bulganini kävivät tutustumassa pieneen naapurimaahansa.

Virallinen valtiovierailu on omiaan tuomaan muun maailman tietoisuuteen Suomen ja Neuvostoliiton välisistä hyvistä suhteista. Nyt tiedetään kanssakäymisen sujuvan korkeimmallakin mahdollisella tasolla.

Mutta Gorbatschovin Suomea koskeva puolueettomuuslausunto on se seikka, mikä teki vierailusta todella historiallisen, Gorbatschov sanoi arvostavansa Suomen puolueettomuutta ja puolueettomuuspolitiikkaa. Sanat olivat kuin manna suomalaisille, jotka ovat odottaneet näitä sanoja toisen maailmansodan päättymisestä lähtien.

Vierailun osakseen saama suuri huomio ja mielenkiinto lehdistössä ja muissa tiedotusvälineissä kautta maailman oli tietenkin hyvää mainosta Suomelle, joka on usein leimattu Neuvostoliiton satelliittimaaksi.

Lähisukulaisia vuosimiljoonien takaa

Ihmiskunnan isoäiti Lucy esittäytyy suomalaisille Tiedekeskus Heurekan näyttely kertoo ihmisen tarinan

Lucy on täällä, rakas tätimme Lucy!

Hän kurottua kättään noutakseen puusta hedelmän ja katsoo meitä huolekkaan surunvoittoisin ilmein aivan kuin äiti.

Ihmiskunnan isoäiti Lucy tulee kaukaa 3 200 000 vuoden, yli 150 000 sukupolven takaa. Hän on kotoisin Itä-Afrikasta. Yhdysvaltalainen paleontologi Donald C. Johanson nousi maailmanmaineeseen löydettyään Lucyn 1974 Etiopian Hadarista kuivasta joki-laaksosta.

Tosiasiassa Johanson löysi fossiileja, joista saatiin kokoon 40 prosenttia ihmismäisestä luurangosta. Paikalta löytyi myöhemmin useiden samankaltaisten olentojen luufossiileja. Niiden avulla Lucyille luotiin ilmiä. Johansonin avusti Lucyn hahmottamisessa taiteilija Jonathan Horton, jonka luomuksiin kuuluu myös avaruusotus E.T.

Lucy aikalaisineen ja lajikumppaneineen on ensimmäisiä kahdella jalalla liikkuneita kädellisiä. Hän on ensimmäinen selkeästi tunnistettava ihmisen sukulainen. Ihmisapinoista, simpansseista ja gorilloista, hän poikkeaa juuri siksi, että kävelee ihmismäisessä pystyasennossa, kädet vapaina.

Nykyä ei laske Lucy ihmisten joukkoon. Hän oli penssavannien kasvissyöjä, *Australopithecus*. Nimi johtuu kreikan sanoista austral, eteläinen ja pithecos, ihmisenmuotoinen apina. Australopithecusten aika maapallolla alkoi viisi miljoonaa vuotta sitten.

Hentorakenteinen Lucy erotetaan muista Australopithecuksista lajinimellä *afarensis*. Myös laji *africanus* oli pienikokoinen, *boisei* ja *robustus* olivat kookkaampia ja rotevia.

Lucy on tiedekeskus Heurekassa Vantaan Tikkurilassa Ihmisen tarina -näyttelyn kiistaton keskushahmo. Hän on tähti, vaikka näyttely kaikkineen avaa huimaavia näköaloja halki ajan ja avaruuden maailman synnystä arvaamat-

tomaan tulevaisuuteen.

Brittiläisen Commonwealth-instituutin 1985 kokoama näyttely kiertää vielä pari vuotta Eurooppaa, minkä jälkeen se siirtyy Afrikkaan. Pysyvästi näyttely sijoitettaneen Tansaniaan.

Darwinin apinaoppi on sittenkin oikea

Heurekassa kiertonäyttelyyn liittyy uusi ja kiintoisa suomalainen osuus. Se esittelee tuoreita tuloksia Turkissa tehtävistä paleontologisista kaivauksista, joihin suomalaisiakin tutkijoita osallistuu. Niiden löydöt muuttavat tuntuvasti tähänastisia käsityksiä ihmisen evoluutiohistoriasta.

Uuden tiedon mukaan hominoideja, ihmisen muotoisia kädellisiä nisäkkäitä ei enää

jaeta ihmisiin (*Hominidae*) ja ihmisapinoihin (*Pongidae*). Sen sijaan tehdään jako aasi-alaisten ja afrikkalaisten hominoidien välille.

Aasialaiseen haaraan kuuluvat nykyäänkin elävä oranki ja varmuudella vielä kaksi miljoonaa vuotta sitten elänyt kaikkien aikojen suurin tunnettu kädellinen, *Gigantopithecus*, "Himalajan hirmuinen lumimies".

Afrikkalaiseen haaraan kuuluvat gorilla, simpanssi ja ihmisen sekä sukupuuttoon kuolleita lajeja, kuten Australopithecus ja Neandertalin ihminen. Charles Darwinin apinateoria on jälleen kunniassa. Ihmisellä ei ole enää omaa heimoa. Olemme kuin olemmekin samaa juurta kuin simpanssit,

jatkua seuraavalla sivulla

Tulen keksijä Homo erectus eli Aasiassa, Afrikassa ja Euroopassa.

RAIVAAJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid in Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR
BUSINESS MANAGER

Marita Cauthen
Jonathan Ratila

RAIVAAJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (508)343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Friday before the Wednesday the ad is to appear. Raivaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

Nimipäivät

Marrask. 13 p., Ano, Kristian
Marrask. 14 p., Iiris
Marrask. 15 p., Vaula
Marrask. 16 p., Aarne, Aarno, Aarni

Marrask. 17 p., Eino, Einari
Marrask. 18 p., Jousia
Marrask. 19 p., Liisa, Elisabet, Eliisa, Liisi

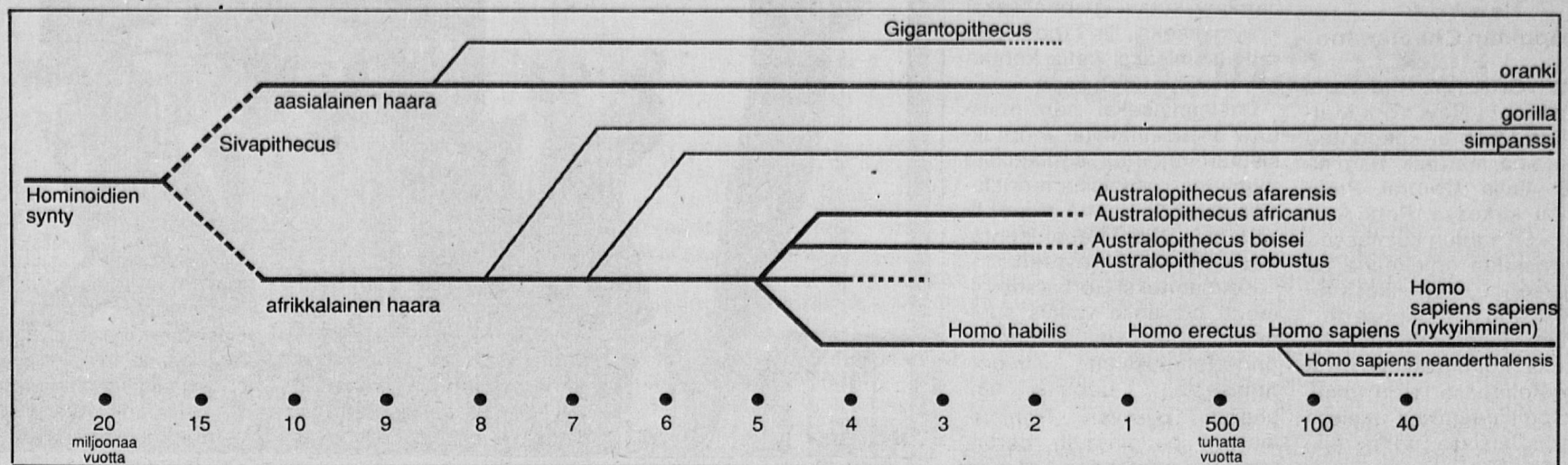
Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1989: Yhteensä: \$11,835.26

Otto ja Sylvi Filpun muistolle
Ingrid ja Alfonse, Maynard, MA \$25.00

Kiitos lahjoittajille!

LÄHISUKULAISIA ... jatkoa edellisvululta

Tuoreiden fossiililöytöjen avulla uudelleen muotoiltu ihmisen sukupuu osoittaa, että olemme apinoiden kanssa samaa alkujuurta. Ihmisen

lähisukulaiset ovat kuolleet tai elävät uhanalaisina vähälukuisuutensa vuoksi; niitä on pian pelkästään eläintarhoissa. Ihmisen tulevaisuutta varjostaa liikakasvu.

jotka erottuivat omaksi lajiksi vain seitsemän miljoonaa vuotta sitten.

Hominoidien syntyyn ja alkuvaiheisiin liittyvää kehityskulkua tiede ei tunne, koska fossiililöydöt ovat niukkoja. Yksimielisyys vallitsee siitä, että hominoidit kehittyivät Afrikassa, kun Maata kauan hallinneet dinosaurukset olivat kuolleet ja kaikenlaiset nisäkkäät alkoivat nopeasti lisääntyä saatuaan elintilaa.

Yleisesti otaksutaan, että ihmisen muotoisten varhaisen evoluutioketjuun kuuluu 35 miljoonaa vuotta sitten Egyptin rehevissä metsissä elänyt kissan kokoinen otus, *Aegyptopithecus*. Ketjuun kuuluu myös 20 miljoonaa vuotta sitten elänyt vanhin tunnettu ihmisapina *Proconsul*.

Maapallon kasvat olivat tuolloin vallan toiset kuin nyt. Mantereet eivät olleet nykyisessä ryhmityksessään, vaan liikkuvat maankuorella toisistaan irrallaan. Kullakin mantereella kasvoi omaleimaista elämää. Lajeja syntyi ja vanhoja hävisi.

Kun erillään ajalehtineet Afro-Arabian ja Euraasian mannerlaatat kohtasivat ja niiden välille syntyi maayhteys Turkin niemimaan kohdalla, maanisäkkäitä alkoi vaeltaa molempiin suuntiin. Mantereilla erillisinä kehittyneet ja sopeutuneet eläimistö sekoituivat. Eurooppaan tuli muun muassa afrikkalaisia norsunsukuisia mastodontteja, Afrikkaan tallusti Euroopasta karhuja edeltäneitä petoja, *Amphicyoneja*.

Hominoideja vaelsi muiden ohella Afrikasta Turkin sillan kautta Euraasiaan, missä evoluutio tuotti pian orangin edeltäjän, *Sivapithecuksen*.

Turkin toistaiseksi vasta pieneltä osin tutkittu maaperä kätkee runsaasti paleontologista tietoaarteistoa ja myös ihmisen kehityshistoriaa valaisevaa fossiililäinistöä. Suomalaisutkija Jukka Jernvall ennustaa, että ihmisen sukupuuta koskeva tieto muuttuu Anatolian kaivausten ansiosta jälleen ja ehkä pianikin.

Afrikan savanneilta pohjoiseen ja itään

Tutkimus koettaa kiihkeästi selvittää Lucyn lajin, *Australopithecuksen*, syntyä. Miksi sulavsti ja nopeasti neljällä jalalla puissa ja maassa liikkuneet otukset alkoivat käydä kahdella jalalla? Nopeutta se ei ainakaan parantanut.

Useat evoluutiotutkijat otaksuvat, että nousu kahdelle jalalle oli seurausta siirtymisestä sademetsistä avoimille savanneille. Siellä ravinto oli pensassa, joihin ei voinut eikä edes tarvinnut kiivetä. Hedelmät ylettyi noukkimaan yläoksiltakin nousemalla pystyasentoon. Myös näköpiiri avartui kahdella jalalla seisten.

Käsien vapautuminen yksinomaan tarttumiseen ja kantamiseen oli hyvin ratkaiseva liikkahdus tiellä kohti ihmisen aikaa. Se antoi suuntaa älylliselle kehitykselle ja loi perustaa kulttuurin synnylle.

Homo habilis eli kaksi miljoonaa vuotta sitten ja käytti työkaluja.

Australopithecuksen rinnalle Afrikan savanneille ilmestyi kaksi miljoonaa vuotta sitten *Homo habilis*, "kätevä ihminen". Hän valmisti käsillään kivisiä ja puisia työkaluja ja aseita ja käytti niitä neuvokkaasti moniin tarkoituksiin, metsästykseseenkin, ja niin *Homo habilis*ns ruokavalioon tuli liha.

Evoluutioketjun seuraava jäsen, *Homo erectus*, oli salskea ja entistä neuvokkaampi ilmestys. Hän valmisti etevästi aseita ja metsästi järjes-

täytyneissä ryhmissä kuin vielä näiden päivien hirvenkaatajat.

Homo erectus ilmestyi Afrikan savanneille noin 1,6 miljoonaa vuotta sitten. Jostakin syystä hän lähti liikkeelle päiväntasaajan seuduilta viileämmille alueille, ensin Aasiaan ja pian Eurooppaan. Lähdön teki kenties mahdolliseksi tulen keksiminen.

Kaivauslöydöt osoittavat luolissa asustaneiden varhaisihmisten käyttäneen tulta lämmittelyyn ja petojen torjuntaan sekä myös lihan kypsytämiseen. Tästä syystä he eivät tarvinneet enää vahvoja leukoja eivätkä jyrkeviä hampaita. Pään alaosat pienenevät, mutta yläosa kasvoi - aivoille tuli lisää tilaa.

Vielä ei tiedetä, kehittyikö varsinainen ihminen, *Homo sapiens*, jossain tiettyssä paikassa ja levittäytyi alkukodistaan kaikille mantereille vai kehittyikö hän samaan aikaan sekä Aasiassa, Afrikassa että Euroopassa. Varhaisten, 100 000-300 000 vuotta sitten eläneiden *Homo sapiensien* toistaan hieman poikkeavia jäännöksiä löytyy monin paikoin. Euroopassa ja lähi-idässä elänyttä muotoa kutsutaan ensimmäisen löytöpaikan, pohjois-saksalaisen Neanderjoen laakson mukaan Neandertalin ihmiseksi.

Hän oli neuvokas ja taitava, selviytyi jääkausiensa ankarissa luonnonoloissa. Runsaiden fossiililöytöjen ansiosta neandertalilaisten elämästä tiedetään aika paljon yksityiskohtiakin. Löytöjen runsaus selittyy sillä, että Neandertalin ihmiset hautasivat kuolleensa järjestelmällisesti. Heillä oli siis hengellistä elämää ja siihen liittyviä ajatuksia tuonpuoleisesta.

Erinomaisista kyvyistään huolimatta Neandertalin ihminen hävisi 35 000-40 000 vuotta sitten. Nykyyhminen *Homo sapiens sapiens* astui esiin, sopeutui kaikkialle ja asutti koko maailman, kehitti erilaisia kulttuureja, uskontoja, valtiojärjestelmiä.

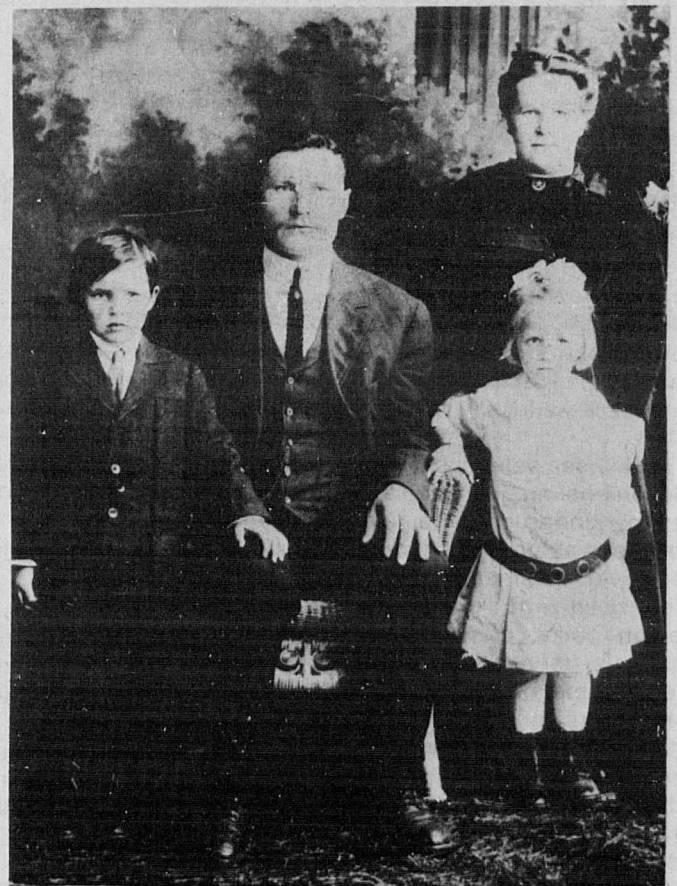
Lucy ja muut pakkilaatikoissa Heurekan näyttelyhalliin matkustaneet hahmot kuljet-

tavat hätkähdyttävän selkeästi ikuista viestiä lajin ja elämän säilyttämisen vimmatusta ponnistuksesta. Evoluutio ei ole päättynyt. *Homo sapiens sapiens* on niin viisas, että tietää tulevaisuutensa toivotomaksi, jos kehitys jatkuu pysähtymättä nykyistä suun-

taansa. Niin viisas hän ei vielä ole, että kykenisi kääntämään kehityksen suuntaa kohti turvallista huomispäivää.

Teksti: Jorma Korhonen

Kuvat: Vesa Oja (HS)

Sukulaisia etsitään

Olen etsimässä sukuani Amerikasta. 1900-luvun alkupuolella muutti Suomesta Muhokselta Amerikkaan

Henrik Arbelius s. 26.12. 1876 sekä vaimonsa **Ida o.s. Karjalainen** s. 26.9. 1875, vihityt avioliittoon v. 1903.

Henrikin eli Heikin vanhemmat olivat Jaakko Karhula ja Wilhelmiina Arbelius. Isoisäni Jaakko Karhula (nuorempi) ja Heikki olivat veljekset. Minulla ei ole mitään tietoa Amerikkaan muuttaneista sukulaisistani kuin oheinen valokuva, jossa Heikki ja Ida ovat lapsineen. Jos joku tietää olevansa samaa sukua, olisin äärettömän iloinen yhteydenotosta.

Muhoksella 15. lokakuuta 1989

Tellervo Kylén (o.s. Karhula)
Kenttätie 6
91500 Muhos

Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter, Inc.

NEW YORK, NY - Finlandia Foundationin New York Metropolitan Chapter kokoontuu perjantaina, marrask. 10. p:nä klo 8 illalla Central Presbyterian kirkossa, Park Avenuen ja 64. kadun kulmassa.

Marraskuun ohjelmana on eestiläisen kapellimestari Enn Kiviloon pianokonsertti.

Kiviloo on opiskellut musiikkia sekä kotimaassaan että Neuvostoliitossa ja on toiminut kapellimestarina useissa eurooppalaisissa oopperoissa.

Hän tulee soittamaan eestiläistä ja suomalaista musiikkia.

Ohjelman toinen puoli koostuu "Scandinavia"-levytyksen kuuntelemisesta. CBS:n James Fasset on tuottanut levyä.

Kuuntelua seuraa Lee Alperinin johtama keskustelu.

Lopuksi seuraa kahvitarjoilu.

GORBATSHOV ... jatkoa etusivulta

batshov kutsui globaaliseksi kysymykseksi, ja tarjosi sen ratkaisemiseksi neljä kohtaa käsittävän ehdotuksen.

Ensimmäiseksi hän muistutti aikaisemmista ehdotuksistaan rajoittaa sotilaallista toimintaa pohjoisilla merialueilla, ja ehdotti, että alueet liittäisiin Wienin aseriisuntaneuvottelujen yhteyteen.

Kolmanneksi Gorbatshov ilmoitti olevansa valmis sopimaan ydinsukellusveneidä onnettomuuksien tiedottamisesta. Lopuksi hän ehdotti pysyvän Pohjoismaisen parlamentin perustamista pohtimaan alueen ongelmia.

Neuvostoliitto ei puutu Itä-Eurooppaan

Neuvostoliitto ei aio puuttua Itä-Euroopassa meneillään olevaan kehitykseen.

Gorbatshov vakuutti Koivistolle kahdenkeskisessä virallisessa keskustelussa, että

Pääsihteeri Mihail Gorbatshov puolisoineen tervehtii helsinkiläisiä presidentin linnan parvekkeelta. Hänen vieressään rouva Tellervo Koivisto, Raisa Gorbatshova ja vierailun isäntä, presidentti Mauno Koivisto.

hän ei katso Neuvostoliitolla olevan "sen enempää moraalista kuin poliittistakaan oikeutta" puuttua toisten maiden sisäiseen kehitykseen.

"Itä-Euroopan maat, kuten Unkari ja Puola ovat vapaita muuttamaan poliittista järjestelmäänsä," sanoi Neuvos-

toliton ulkoministeriön päätieläjä Gennadi Gerasimov keskustelujen jälkeen.

Hän muistutti kuitenkin näiden maiden "kansainvälisistä sitoumuksista", jotka "eivät katoa hallituksen vaihtuessa," viitaten maiden jäsenyyteen Varsovan liitossa.

puolien tasavertaisuuden tunnustamisesta.

Ulkoministeri Pertti Paasion mukaan Neuvostoliiton kanssa laadittu julistus, jossa Suomi määritteli puolueettomaksi pohjoismaaksi, on tärkeä vahvistus Suomen asemasta.

Paasikiven elämäkerta julkistettiin

Presidentti J. K. Paasikiven elämäkerran ensimmäinen osa on valmistunut tutkijaprofessori Tuomo Polvisen johdolla.

Äskettäin julkistettu osa käsittelee Paasikiven nuoruutta sekä poliittista ja yhteiskunnallista toimintaa vuoden 1918 loppuun.

Professori Polvinen otti tiedotustilaisuudessaan esiin Paasikiven toiminnan ns. kuningasaseikkailussa vuonna 1918.

Teoksessa selvitetään Paasikiven ensimmäisen hallituksen pyrkineen ulko- ja sisäpoliittisen asemansa lujittamiseen varmistamalla Saksan tuen siten, että keisari Wilhelm poika, prinssi Oskar saataisiin monarkkisen Suomen kuninkaaksi.

Polvisen mukaan Paasikivi arvioi, että bolshevikien valta Venäjällä on lyhytaikainen ja valtaan tulee "valkoinen monarkkinen" hallitus.

Niin ikään Paasikivi oli sitä mieltä, että keisarillinen Saksa selviytyy ensimmäisestä maailmasodasta voittajana tai ainakin pääsee lännen kanssa kompromissirauhaan.

Saksan täydellistä luhistumista sisäisine vallankumouksineen ei Paasikiven aikaan pidetty Suomessa todellisena vaihtoehtona.

Paasikivi omaksui Polvisen mukaan jo varhaisina vuosinaan käsityksen, että "ulko-

politiikka kulki sisäpolitiikan edellä", Paasikiven mukaan suurilla maailmantapahtumilla oli vaikutusta myös Suomen kehitykseen ja hän pyrki tekemään siitä "asiaankuuluvat johtopäätökset". Tämä ilmeni tutkijan mukaan sekä sortokaudella että vuosien 1917-18 ratkaisuihin.

Tutkijaprofessori Polvisen lisäksi Paasikiven elämäkerta ovat kirjoittaneet dosentti Hannu Heikkilä ja tohtori Hannu Immonen.

Heikkilä on keskittynyt Paasikiven uraan talous- ja pankkimiehenä eli valtionkonttorin ylitirehtöörinä ja Kansallis-Osake-Pankin pääjohtajana.

Immonen on taas tarkastellut Paasikiven toimintaa maatalousasioissa eli mm. torpparilain puolesta puhujana.

Useampiosaisen elämäkerran kirjoittaminen on ollut viireillä vuodesta 1984, jolloin Paasikiven arkistot avautuivat.

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi- ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

Kristittyjä entistä enemmän

Vastoin aikaisempia ennusteita on kristittyjen osuus maailman väestöstä lievästi kasvanut. Heidän osuutensa on tällä haavaa 33.1 prosenttia maailman väkiluvusta.

Muslimien osuus on 17.5 prosenttia, mutta luvun uskotaan nousevan vuonna 2000 jo 19.2 prosenttiin.

Muiden uskontojen kannattajien määrässä ei arvioida tapahtuvan suuria heilahduksia, kertoo Kirkon tiedotuskeskus.

Vuosisadan alussa kristittyjä oli 34.4 prosenttia maailman väestöstä, mutta heidän suhteellinen osuutensa väheni hitaasti aina vuoteen 1980 asti, jolloin heitä oli 32.8 prosenttia väkiluvusta.

Lähetystieteilijä David B. Barretin keräämien uusien tilastojen mukaan kristittyjen lukumäärä nousee vuoteen 2000 mennessä 34 prosenttiin. Tähän vaikuttaa erityisesti Itä-Aasian kristittyjen määrän kasvu.

Perestroikassa vaikea vaihe

Gorbatshov selosti laajasti maansa uudistusponnistelujen tavoitteita ja vaikeuksia.

Hän kuvasi nykyvaihetta historialliseksi, ja korosti perestroikan kansainvälistä merkitystä.

Presidentti Koivisto yhtyi Gorbatshovin käsitykseen, että uudistukset ovat erityisen merkittäviä Euroopan kannalta, koska perestroikka on muuttanut yleistä ilmapiiriä myönteisemmäksi ja vähentänyt sotilaallisen konfliktin pelkoa. Koivisto laski kehityksen suurelta osin vieraansa ansioksi.

Yhteinen julistus historiallinen

Valtiovierailun huippuna oli yhteisen julistuksen allekirjoittaminen. Asiakirjassa Suomi ja Neuvostoliitto julistavat periaatteet, joita ne haluavat edistää Euroopassa ja kansainvälisissä asioissa.

Julistus korvasi aiempien vierailujen kommunistit, mitä pidetään osoituksena osa-

Varovainen kaupan runkosopimus

Valtiovierailun yhteydessä allekirjoitettiin kaupan runkosopimus vuosille 1991-95. Sopimus tehtiin tarkoituksella väljäksi, koska Neuvostoliiton talousjärjestelmän muutokset ja energian hintavaihtelut vaikeuttavat kaupan arvon ennakointia.

Kauppavaihdon arvo määrittyy pitkälti Suomeen tuotavan energian, lähinnä öljyn, hinnan perusteella.

Sopimus kaavaillee Suomen telakoille runsaan 10 miljardin markan (yli kahden biljoonan dollarin) viennin, mutta ostajista ei ole vielä tietoa.

Kaiken kaikkiaan neuvostoliittolainen lähetystö allekirjoitti yli 30 sopimusta yhteisyrityksistä, kehitysohjelmista ja ympäristönsuojelusta.

Edellisen virallisen vierailun Suomeen teki vuonna 1957 presidentti ja puoluejohtaja Nikita Hrustsev. Viimeisestä epävirallisesta visiitistäkin oli jo kulunut 14 vuotta; Leonid Brezhnev osallistui ETYK:in juhlallisuuksiin 1975.

The Robert H.
Auchmoody Funeral Homes
Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn. Tel. 774-3284 Central Village Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.
FUNERAL DIRECTORS
5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 718-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

Floridan kuulumisia

Tropiikin portilta

Delawaressa Suomen kirves avasi metsät

Professori Matti E. Kaups otti hiljattain tehtäväkseen lähteä tutkimaan Amerikan siirtolaisuutta; ja nyt hän kertoo Suomen aikakauslehdissä havaintojaan Euroopan eri kansojen yrityksistä asettua uuden maailman siirtolaisasukkaiksi. Ei sinne sopinut kuka hyvänsä ja milloin tahansa.

Amerikkaan täytyi valita asukkaat, jotka pystyivät hankkimaan täällä elinkeinonsa.

Professori Kaups selittää, että esim. Hollannin tai muiden Euroopan alankomaiden kansojen täytyi etsiä asuinpaikakseen sellaisia alueita, jollaisissa osaisivat hankkia itselleen elinkeinoja, joihin he olivat Euroopassa tottuneet.

Amerikan synkille metsä-alueille ei sopinut kansa, joka ei jo Euroopassa ollut tutustunut elinkeinoihin, joissa kirves oli jokapäiväinen työkalu.

Täällä pian havaittiin, että Amerikan metsäalueilla voisi pärjätä sellainen kirveskansa, jonka voimakkaat käsivarret saivat kirveen heilumaan ja

raivaamaan asuinpaikkoja uuteen maailmaan.

Kun suomalaiset ja ruotsalaiset tulivat suurella joukolla perustamaan Amerikan siirtomaata, he kohtasivat täällä synkeitä metsiä, joissa piileskeli intiaaneja.

Suomalainen siirtokansa havaitsi pian, että Delaware-joen varsilla sankka metsä tarjosi heille mahdollisuuksia, joita ei ollut autiomailla, jotka kasvoivat vahvaa heinää ja joissa tuhoisat kulovalkeat uhkasivat heidän asuinpaikkojaan.

Suomalaisilta kysyttiin, uskaltaisivatko he raivata viljelykselle Delaware-jokivarren metsiä. Kyllä he siihen ovat valmiita.

Eikä heidän tarvinnut alkuasukkaitakaan pelätä; he olivat tottuneet lappalaisiin ja uskalsivat opettaa heille suomea, ja pian he tulivat intiaanien kielen ymmärtäjiksi, ja opettivat alkuasukkaille suomea!

Amerikan uusi siirtokunta sai alkunsa, kun alkuasukkaat oppivat suomea ja suomalaiset intiaanien kieltä. Ajatella, tämä ihme alkoi tapahtua

350 vuotta sitten.

Eräät kirjoittelijat ovat levittäneet sellaisia selityksiä, että ruotsalaiset eivät halunneetkaan jäädä Amerikkaan. He alkoivat muistaa, että Ruotsissa oli aina ollut hyvä asua. "Palataanpa vanhaan Ruotsiin!"

Jätämme nuo vanhat asiain pitemmälle kertomatta. Palaamme joskus taas Delawaren suomalaisaikaa.

Venäjän johtajat Suomi-vieraina

Eilen illalla radio kertoi, että Neuvostoliiton korkeimmat johtajat vierailevat paraikaa Suomessa ja että he viipyvät siellä kolme vuorokautta.

Vauhtiäiti

Tyttö selitti kylän ihmisille: "Minun suonissani virtaa suomalaista, ruotsalaista, venäläistä ja unkarilaista verta.

-Niinkö? Äitisi mahtoi olla aikoinaan vilkas tyttölapsi.

Reino W. Suojanen

Finnish-American Rest Home, Inc.
800 SOUTH DRIVE LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6191

Lokak. 26, 1989

Sydämellinen kiitos Nasaret kirkon pastorille Risto ja Marja Lindquistille sekä Manneri perhe-kuorolle sekä Pirkko ja Pirjo Pedersenille kauniista laulesityksistä, sunnuntain hartaushetkessä luonamme.

Maanantaina Mrs. Lillian Hedlund, Charles Hedlund ja Leo Jaakkola antoivat kauniin kahvikonsertin asukkaillemme. Maisteri Ed Haapa laulatti taas tiistaina ja keskiviikkona oli meillä Helping Hands ryhmä aamusta työssään.

Saimme myös vieraita New Yorkin Uutiset lehdestä ja nämä miellyttävät tytöt haastattelivat ja kuvailivat sopivaksi katsomiaan kohteita, ja niitä

täältä löytyy.

Iltapäivällä oli asukkaiden kuukausikokous, jossa valittiin uudet edustajat eri tehtäviin. Perjantain hartaushetkessä oli puhujana Ruben Alajoki. Sydämellinen kiitos taas kaikille vapaaehtoisessa työssä avustaville ystäville.

Sunnuntai-iltana menemme joukolla Kenttähaalille, jossa Mr. Haapa on järjestänyt illan Suomi-Opiston hyväksi. Tässä ohjelmaillassa Lepokodin Hopeahapset mm. esiintyvät sekä Elsa Lindström soittaa mandoliini soolon. Tällaiset yhteisretket ovat aina virkistäviä asukkaillemme.

Lepokotiterveisin
Elina Kuronen

Mikä on Kipinäkerho?

Tänä kesänä minulla oli tilaisuus lähteä kohti Marylandia poikani kyydissä. Ajoaika 18 tuntia muutamat pysähdykset mukaan lukien. Perillä kohtasin monia suomalaisperheitä, jotka kuuluvat Kipinäkerhoon. Puheenjohtajana toimii Maiju Wilson.

Haluan teidät nyt tutustuttaa tähän vilkkaasti toimivaan kerhoon. En itsekään muista lukeneeni tai kuulleen siinä muuta kuin, että se on lahjoittanut Suomalaiselle Lepokodille huomattavia summia.

Kipinä kerhon perustivat suomalais-amerikkalaiset naiset 3.3. 1949 johtajanaan Edith S. Harth auttamaan sodan runtelemaa Suomea. Alussa tämä lahjoitusten varassa toimiva organisaatio keräsi runsaasti rahaa vuotuisilla myyjäisillä kaikkien osallistuksessa tähän tärkeäksi katsoomaan tehtävään.

Kerho on käyttänyt näitä tu-

loja lahjoittamalla rahaa ja välineitä suomalais-amerikkalaisille lääketieteellisille, kulttuurillisille ja opetuksellisille instituuteille sekä täällä että Suomessa.

Kerhon jäseniä on noin 80, joista puolet ottavat säännöllisesti osaa kerhon toimintaan. Tapasin monia tämän kerhon jäseniä kodeissaan ja mikä ihmeellistä, he ylistivät ja kehuivat täällä asuvia suomalaisia sen kun kerkisivät.

Missä nyt oli se paljon puhuttu suomalainen kateus? Ei ainakaan täällä.

Ehkäpä tässä onkin se koossa pitävä voima, jonka turvin on toimittu jo yli neljäkymmentä vuotta hyvin tuloksin. Onnea myös jatkossakin ja Herran siunausta arvokkaalle työlleen.

Vierailin mm. Sirkka ja Carey Singletonin kodissa. Toiset tähän samaan kerhoon kuuluvat jäsenet kertoivat, et-

tä Sirkkan ja Careyn kodin ovet ovat aina olleet auki sekä naapureille kuin myös Suomesta tulleille opiskelijoille ja Marylandin yliopistoon tulleille suomalaisille opettajille ja esitelmöitsijöille.

Sain kuulla myös, että lastenhoito järjestyi aina suomalaisten kesken hyvin. Aina joku tuli apuun hätätilanteissa monenlaisissa asioissa. Tällainen yhteen kuuluvuuden henki siellä vallitsi nytkin.

Oli mielenkiintoista puhella heidän kanssaan pihalyhtyjen alla hämärtyvässä illassa ja nauttia suussa sulavista pöydän antimista suuren punaruskean naapurin kissan katseksella meitä pääkallallaan ja kenties miettiessään, mitä ihmeen kieltä me palpatimme. No, ehkäpä se sittenkin odotti vain niitä hyvälle tuoksuvia makupaloja.

Maila Andersson

Nostalgiaa kahvipöytään

Jo isovanhempien ajoilta tutut suomalaiset maise-makupit palaavat takaisin. Koboltinsininen maisema on sama kuin alkuperäinen englantilaisen kaivertajan kuvio.

Maisema-sarjaa valmistettiin Arabian tehtailla Helsingissä vuosina 1882-1972.

Seitsemäntoista vuoden tauon jälkeen tuotanto on jälleen käynnistynyt.

Kuppeja ei enää kuitenkaan valmisteta Arabia, sillä maiseman aitoa materiaalia, fajanssia, ei Arabia enää käytä. Astiaston valmistajaksi on valittu eteläkorealainen posliinitehdas.

Maisema-kahvipukit kuuluvat Arabian Fantasy-valikoimaan, jonka tuotteita myydään ainostaan postimyynnin kautta. Marraskuussa tulevat markkinoille kahvipukit, joiden vetoisuus on kaksi desilitraa.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettyäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavara kauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.
8053 Lawrence Road

Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmilta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seura! Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia voileipiä riisipuroa hedelmäkkeitä ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

Merenpinnan kohoaminen ei ainoa uhka

Jäätiköiden sulaminen kiihdyttää lämpenemistä

Maapallon ilmaston lämpeneminen ja siitä johtuva napajäätiköiden sulaminen vaikuttaa muullakin tavoin kuin vain kohottamalla meriveden pintaa.

Jää ehkäisee lämpenemistä heijastamalla Aurion säteilyä takaisin avaruuteen ja hautaamalla meriveteen liuenneita hiilidioksidia lopullisesti valtameren syvyyksiin.

Mitä nopeammin napajäätiköt sulavat, sitä nopeammin Maan ilmasto lämpenee.

Englannissa Cambridgen yliopistossa toimiva Scottin napaseutujen tutkimuslaitos on julkistanut mittaustuloksiaan, joiden mukaan pohjoisten merialueiden jääkuori on ohentunut merkittävästi viimeisten kymmenen vuoden aikana.

Grönlannista pohjoiseen sijaitsevilla mittausalueilla jään paksuus oli 6-7 metriä vuonna 1976. Vuonna 1987 jää oli samalla alueella enää 4-5 metriä paksua.

Tutkijoiden mukaan nämä tulokset ovat hälyttäviä, koska jääkuorella on keskeinen merkitys ilmasta meriveteen liuenneen hiilidioksidin poistajana. Napa-alueiden merialueita kattavan jään sulaminen aiheuttaisi ketjureaktion, joka jatkuessaan yhä kiihdyttäisi ilmaston lämpenemistä.

Jääkuori pitää lämpötilaa kurissa

Napa-alueiden jääkuori ehkäisee ilmaston lämpenemistä pääasiassa kahdella tavalla.

Jää heijastaa neljä viidenestä siihen tulevasta Aurion säteilystä takaisin avaruuteen. Avoin meri puolestaan imee itseensä neljä viidenestä saamastaan Aurion energiasta ja heijastaa takaisin vain viidenneksen.

Jos jään oheneminen jatkuu, sen reuna alkaa vetäytyä kohti napaa, jolloin yhä suurempi osa Maahan tulevasta Aurion säteilystä sitoutuu meriin.

Toinen lämpenemistä ehkäisevä mekanismi johtuu siitä, millä tavoin merivesi jäätyy.

Kun uutta jäätä alkaa talven tullessa syntyä, meriveden

suola ei siirrykään jäähän, vaan jään alapuoliseen vesikerrokseen, jonka tiheys näin nopeasti kasvaa.

Ympäröiviä vesikerroksia painavammaksi tullut vesi alkaa vajota kohti meren syviä kerroksia ja vie samalla mukanaan siihen ilmasta liuenneen hiilidioksidin.

Avoin meri ei hautaa hiilidioksidia

Avoimella merellä mereen liuenneen ja ilmassa olevan hiilidioksidin pitoisuuksien välillä on tietty tasapaino. Tämä tasapaino yltää noin 100 metrin syvyyteen asti. Sataa metriä syvempänä olevat vesikerrokset sekoittuvat hyvin harvoin ylimmän sadan metrin vesipatjan kanssa. Napa-alueilta meren syviin kerroksiin vajonnut hiilidioksidi tosin kulkeutuu valtameren muihin osiin, mutta ei koskaan enää nouse pinnalle.

Tällä tavalla napaseutujen valtameret hautaavat Scottin tutkimuslaitoksen arvioiden mukaan jopa puolet meriveteen liukenevasta hiilidioksidista.

Mikäli napaseutujen jääker-

rosta ei olisi, tämäkin hiilidioksidimäärä olisi antamassa vauhtia ilmaston lämpenemiselle.

Etelänavalla ohuempi jää

Jään paksuutta on mitattu myös Etelänapamannerta ympäröivillä vesialueilla. Siellä jää on paljon ohuempaa kuin pohjoisnavan ympäristössä, talvella 1986 tehtyjen mittausten mukaan se oli 50-60 cm paksua.

Saksalainen tutkimusala Polar Stern on aloittamassa uutta matkaa etelänavalle. Jäättä mitataan jälleen samoilla alueilla kuin 1986. Tutkijoiden ennakoarvailujen mukaan ilmaston lämpenemisellä saattaa olla siellä enemmän välittömiä vaikutuksia kuin pohjoisilla merialueilla.

Yhdysvaltain laivasto panottaa mittaustuloksia

Cambridgen tutkijat arvos-televat Yhdysvaltain merivoimien merkittävän mittaustietojen salaamisesta.

Tutkija Peter Wadhams Cambridgen yliopistosta sanoo, että Yhdysvaltain laivasto kieltäytyy luovuttamasta tutkijoille sukellusveneistä pohjoisilla merialueilla tehtyjen kaikuluotausten tuloksia. Nämä tiedot auttaisivat tutkijoita selvittämään, kuinka nopeasti jää lähellä napa-aluetta sulaa.

Yhdysvaltain laivaston mukaan mittaustuloksista voitaisiin päätellä sukellusveneiden käyttämät reitit.

Englannin laivasto sen sijaan on luovuttanut vastaavat tietonsa tutkijoille ja ottanut heitä jopa sukellusveneisiin tekemään omia mittauksiaan.

Joulutervehdysten aika

Muistattehan Raivaajan joulutervehdykset? Entiseen tuttuun tapaan julkaisemme tänäkin vuonna joulutervehdyksiä lukijoillemme. Tapa on osoittautunut suosituksi ja käteväksi.

Kaikki henkilökohtaiset tervehdykset julkaistaan yhdessä numerossa, jouluk. 13. p:nä. Niiden tulee olla toimituksessamme jouluk. 4.teen päivään mennessä.

Täyttämällä ja postittamalla oheisen kupongin voitte tervehtiä kaikkia suomalaisia ja amerikansuomalaisia ystäviänne Raivaajan välityksellä. - Toimikaa nopeasti, aika on vähissä!

Joulutervehdyksiä

Tervehdi ystäviäsi jouluna

Raivaajan välityksellä

\$11.00 ilmoitus

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
(Voitte valita myös oman tervehdyksenne)

Toivottaa: Nimi
Osoite

\$5.50 ilmoitus

Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle

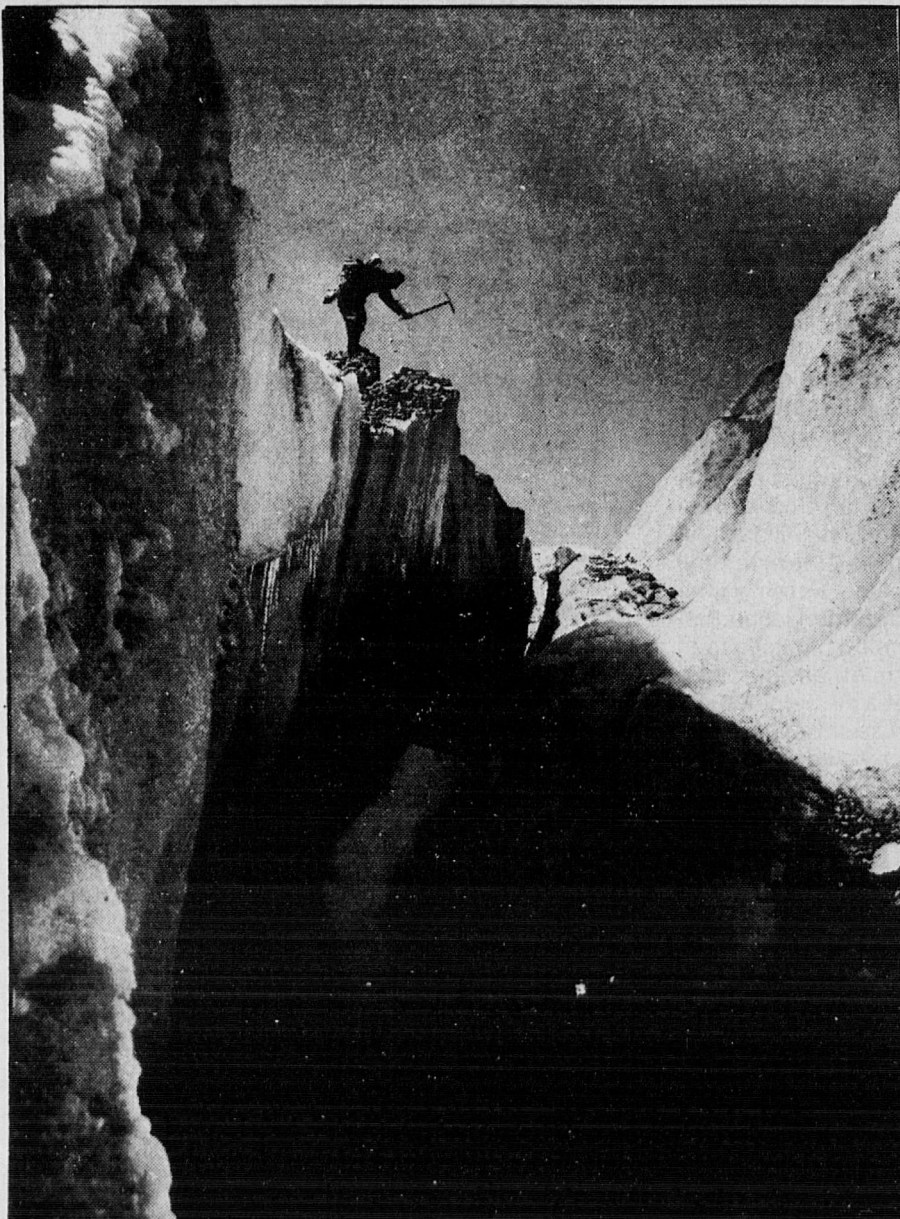
Toivottaa: Nimi
Osoite

\$1.50 nimi

\$2.00 nimi ja
osoite

Lähetä tervehdyksesi ensi tilassa osoitteelle:
Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600

Tervehdyksenne tulee olla toimituksessamme jouluk. 4.teen päivään mennessä. Kaikki yksittäiset tervehdykset julkaistaan jouluk. 13. päivän lehdessä.

Englantilaistutkijoiden havaintojen mukaan jää on ohentunut Grönlannin pohjoispuolisella merialueella jopa parilla metrillä kymmenessä vuodessa.

Kuolleita

Lillian Stenman

QUINCY, MA - Lillian (Ojala) Stenman, 91, kuoli 20 syyskuuta 1989 lyhyen sairauden murtamana South Shore Hospitalissa.

Hänen vanhempansa olivat John Erik Ojala (1871-1917) ja Hetvig Sofia (Vehämaa) (1871-1948). He tulivat Suomesta, Karstulasta ja Kauhaajoelta, Quincyn kaupunkiin 1890 - luvulla.

He olivat varhaisia siirtolaisia Quincyssä, missä he kasvattivat seitsemän poikaansa ja viisi tytärtään. Yksi pojista kuoli kuuden ja toinen kahden vuoden ikäisenä. Koko perhe kuului suomalaiseen lähetysseurakuntaan.

Lillian syntyi 1898 ja kävi koulua Quincyn valtionkouluissa. Lukion jälkeen hän oli

konekirjoittajana ja toimistotyöntekijänä bostonilaisessa lakitoimistossa. Hän meni naimisiin New Yorkin Brooklynissä asuvan Otto Anton Stenmanin kanssa 24.7.1919. Otto oli lähetysseurakunnan pastorin Charles E. Stenmanin veli.

Aviopari muutti asumaan Brooklynin New Yorkiin, missä Oton työnantajana oli Chase National Bank. Mieheensä kuoltua Lillian toimi pankissa lakiasioiden konekirjoittajana. Hän asui Brooklynissä 70 vuotta.

Lillian Stenmania jäivät suremaan poika, Robert Stenman Brooklynissä, veli Isaac Ojala ja sisko Adeline Ray Quincyssä sekä näiden lapset.

Syyskuun 25 päivänä vietettyjen hautajaisten pitopaikana oli Matthew Hannel Funeral Home, ja hautajaisia ohjasi pastori Keijo Aho. Edesmennyt haudattiin Quincyn Mt. Wolastonin hautausmaalle.

Seurakunnan naiset järjestivät hautajaisten jälkeen muistotilaisuuden West Quincyn lähetysseurakunnalla.

Lahjoitukset Lillian Stenmanin muistolle voi osoittaa kirkolle, c/o Rev. Keijo Aho, 9 Morton St., Quincy, Ma 02169.

Aini Wanhala

GARDNER, MA - Aini M. Wanhala, 85, Baldwinville hoitokodin asukas, joka ennen asui Chatham Streetillä, kuoli lokak. 24, 1989 Henry Heywood Memorial sairaalassa.

Hän oli syntynyt tammik. 24, 1904 Gardnerissa J. Albert ja Ida (Loukoo) Wanhalan tyttärenä. Edesmennyt asui Gardnerissa kunnes muutti Baldwinvilleen useita vuosia sitten.

Edesmennyt työskenteli Brown & Lee Inc.:n sihteerinä ennen kuin jäi eläkkeelle 1950.

Edesmennyt kuului Covenant Evangelical Lutheran kirkon seurakuntaan ja Finnish Cultural Center at Fitchburg State College -järjestöön.

Hautausseurasto Smith, 69 Vernon St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui Crystal Lake hautausmaahan.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa tekemällä lahjoituksen Covenant Evangelical Lutheran kirkon muistohastoon osoitteella: c/o The Parsonage, 1 Church St., Gardner, MA 01440.

Ituja tarjolla

"Sentähden minä olen mielistynyt heikkouteen, pahoinpitelyihin, hätään, vainoihin, ahdistuksiin, Kristuksen tähden; sillä kun olen heikko, silloin minä olen väkevä." (2 Kor. 12:10)

Ilmeelliset sanat! Oudot sanat nykyaikaan, jolloin ihmiset haluavat olla voimakkaita, menestyviä, varakkaita. ym.! Kuka meistä kykenee ottamaan itselleen nämä apostoli Paavalin sanat; miehen joka eli suurimman osan elämästään kärsimyksien keskellä - voittajana?

Avain löytyy sanoista, "Kristuksen tähden". Vain Kristuksessa ja Kristuksen tähden voi Paavali lausua näin rohkeita sanoja, ja tarkoittaa täyt-tä totta.

Olla "mielistynyt heikkouteen pahoinpitelyihin... jne.." menee kaiken järkipärisen ajattelukykyämme yli - se on "hulluutta" luonnolliselle ihmiselle. Niin se onkin! Sentähden ei kukaan ihminen voi rehellisesti elää VOITTAJANA ahdistuksen keskellä ellei hän ole UUDESTISYNTYNYT YLHÄÄLTÄ, niinkuin Ap. Paavalikin oli.

"Aina tuo puhuu uudestisyntymisestä", voit ajatella! Tot-takai. Ellei "uskovaiseksi" itseänsä kutsunut henkilö ole todella uudestisyntynyt YLHÄÄLTÄ -saanut sisimpäänsä uuden, jumalallisen elämän, ei hän tule kestävästi VOITTAJANA kun todelliset kärsimykset saavuttavat hänet. Kyllä ihminen voi jonkin aikaa mennä eteenpäin - kärsimyksien-säkin keskellä - jopa vanhasta tottumuksesta.

Voi olla, että sinulla, joka et ole uudestisyntynyt, mutta joka elät kärsimyksien keskellä, on ympärilläsi suuri joukko uskovia perheenjäseniä, tai ystäviä, - (ehkä vain yksi ystävä) jotka rukoilevat puolestasi. Sinä kuvittelet, että o-malla voimallasi menet läpi näiden koviin kärsimyksien. Kuitenkin koko ajan Jumala, armossaan, ylläpitää sinua - Jumala on kuullut omiensa rukoukset juuri sinun kohdalasi. Saatana yrittää vakuuttaa sinulle, että sinä olet sellainen rohkea, urhoollinen, lu-

jaluontoinen ihminen: Kyllä sinä pärjät. Saatana lähettää ympärillesi ihmisiä, jotka mielistelivät sinua. He kehuivat sinua juuri siitä kuinka rohkea sinä olet kärsimyksiesi keskellä. Ja sinä uskot kaikki saatanan valheet... Saatana on valhettelija!

Se, että sinä jaksat, jumalattomana, kestää vaikeutesi, on JUMALAN ARMOA kohdallasi. Hyvyydellänsä Jumala tahtoo vetää sinua pelastukseen. Jos Jumala juuri nyt heittäisi sinut oman onnesi varaan - vielä kauheampaa, saatanan varaan - sinä menehtyisit siinä paikassa. Älä valehtelee itsellesi, rakas lukija; älä petä itseäsi.

Jumala itse, armossaan, ylläpitää sinun elämäsi kärsimyksiesikin keskellä. Mutta tämä armo on tarkoitettu vain tätä aikaa varten. Ellet sinä TÄSSÄ AJASSA käännä Jumalan puoleen, tee parannusta (siis käännä), ota vastaan syntienanteeksiantamusta Jeesuksessa Kristuksessa, sinua odottaa iankaikkisuus ILMAN JUMALAA. Nyt on pelastuksen päivä! Nyt!

Eivät uudestisyntyneet ihmiset itsessään ole vahvoja, urhoollisia, kestäviä kärsimyksiensä keskellä. He ovat vahvoja vain Kristuksessa Jeesuksessa. Kyllä jotkut ns. "uskovaiset" voivat näyttellä rohkeutta jonkin aikaa. Mutta kun tosi tulee eteen, kun todelliset kärsimykset alkavat ahdistella, kun on hätää, jopa vaino-akin KRISTUKSEN TÄHDEN, niin pian uskonnollinen ulko-kuori alkaa rakoilla, ja todellinen ihminen paljastuu. Ilman Kristusta ei yksikään uskova-nen voi sanoa "Sentähden minä olen mielistynyt heikkouteen..." Se on sulaa mahdottomuutta!

Ap. Paavali lopettaa edellämainitun raamatunjakeen sanoilla, "sillä kun olen heikko, silloin olen väkevä". Tässä on asian ydin. Syy, jonka tähden Paavali oli "mielistynyt" kaikenlaiseen kärsimykseen, oli se, että juuri silloin kun hän, Paavali, oli heikoimmillaan, oli Jeesus väkevimmillään hänessä. Paavali tahtoi jatkuvasti kirkastaa Kristusta, ei itseään.

Ei Paavali voinut ketään pelastaa! Paavali oli vain ase Jumalan kädessä - alistunut, nöyrytynyt ase. Vain Jeesus voi pelastaa ihmisen. Sentähden Jeesuksen piti tulla näkyviin Paavalin elämässä, niin että

jatkuu sivulla 11

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

NORDGREN

HAUTAUSTOIMISTO

300 Lincoln Street, Worcester, Mass.
Puhelin 852-2161

ARTHUR R. NORGREN

SAWYER-MILLER HAUTAUSKAPPELI

129 ELM ST., FITCHBURG

123 MAIN ST.
WESTMINSTER

763 MASS. AVE.
LUNENBURG

henkilökuntaan kuuluu suomea puhuva henkilö

Palvellut monta suomalaista sukupolvea

Howard J. Miller, hautaantoimittaja 354-6778

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors
69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS

Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

*The Finnish-American***RAIVAAJA****Memories of another trip to Europe**

Onerva Lovejoy

We left N.Y. on May 23 on a Finnair DC-10 for a three month vacation in Helsinki, Sweden, England and Leningrad. Seven hours 45 minutes later we landed at the Vantaa airport.

This being our eighth trip to Finland we did some of our usual things but many new things too.

We attended two marvelous symphony concerts in Helsinki. One was the last of the 1989 City Symphony Orchestra series. It was held at the Kallio Church. The program included Anton Bruckner's "Symfonia No. 9" with the Akateeminen Laulu chorus of about 100 members featured.

The other concert was at the Tuomiokirkko (The large Cathedral) the Finnish National Opera Orchestra and the Savonlinna Opera Chorus with more than 80 members performing. We heard Beethoven's "Missa Solemnis". It is considered music's largest and most demanding mass. It is grand in many sections. I was thrilled by the Gloria Excelsis.

Being interested in gardening we visited the experimental rhododendron park where they are experimenting with plants to find out which ones survive best Finland's cold winter. The park is beautiful when the rho-

dodendrons are in bloom. We should have gone earlier because some were dried up in the middle of June.

A must for anyone interested in gardening is the University Botanical Garden which always has some plants flowering. It's a good place for viewing a variety that might interest you for your own garden.

We had never been to a track meet so we went to the 30th World Game Track meet held at the Olympic Stadium. It was a very nice way to spend a few hours.

They have a huge TV screen so everyone can see what is going on across the field; so you don't miss much. The score board was very different. Beside having the name of the contestant and the event, the time or distance or height jumped is given. If the contestant improves a smiling face flashes on but if he doesn't improve or does poorly a sad face flashes on.

To find out about trips and special events happening two free publications are available, "Helsinki Today" and "Helsinki this Week". These are available at the tourist centers, banks, newsstands, and the information booths at the large stores like Stockmanns, City Sokos,

and the Forum. (These are all excellent stores for shopping)

We shopped also at shopping malls, the Forum, Senaatin Tori, Itäkeskus, and Kontula. The last two being metro trips from the

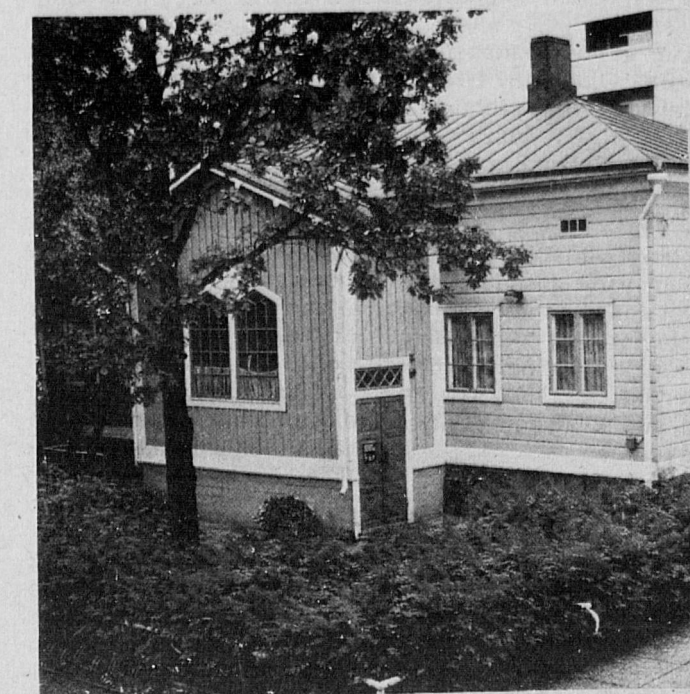
We took day trips by bus or train to places outside of Helsinki. These we found out about in daily papers, church bulletins and tourist center folders. railroad station in Helsinki.

In Helsinki, being a modern city, you don't see many wooden houses anymore. The oldest one, built in 1860, has been saved and is a museum. It's called Ruiskumestarin talo. It's an interesting place to visit.

One day we took a train to Hämeenlinna. It was celebrating its 350th anniversary this summer. It's a city of 50,000.

The medieval brick castle started in 1239 is a city symbol. Construction has continued for 700 years, right up to the present extensive restoration work. The purpose of it is to give the old castle an appearance in keeping with its cultural and historical value and to make it open to the public as a historical site.

Beside being a tourist attraction it also offers banquet facilities with a restaurant in the 13th century hall. The chapel, which dates from the same

Birthplace of Sibelius in Hämeenlinna

period, is used for weddings, christenings and other affairs. The day we were going through, a wedding was scheduled in the afternoon, so we were lucky to be on the last tour of the day.

I was impressed by the restored bakery with eight ovens which had been used when the castle was used.

The ornamental brick designs in the courtyard interested me. Brick was a relatively little used building material in Finland during the Middle Ages and so this makes the castle unique.

The castle had been used as a fort, granary and a prison.

Another interesting building in Hämeenlinna is the birthplace of Jean Sibelius. It's in the heart of the city. You see photographs and objects from the composer's childhood and youth. You can listen to some of Sibelius's music. Chamber concerts are held there.

The Heureka Science Center was a very very interesting place to see. It's a new center which had opened last April.

To get there we took a train to Tikkurila, 20 minutes away from Helsinki, and then a short walk.

The splendid building complex has been designed to make it easy for everyone, irrespective of age or education, to understand the newest achievements of science and to see them applied in practice.

We first went into the Verne theater which is a multimedia theater and a planetarium.

We saw two movies that were superb. They used the latest methods of presentation, extra wide screen films, videos and slides. All at one time or as programs using different techniques.

One, "Chaos", was on the beginning of the earth, done with volcanoes erupting, using the seven sound tracks, and then showing progress, changes and predictions of the future.

The other fantastic movie,

"Chronos", was on human times from B.C., showing Stonehenge, the effects of nature on the earth, showing the Grand Canyon up to progress in civilization throughout the world. It takes you around the world in 40 minutes.

This film won the 1987 Grand Prix superfilm award.

Neither film has any text so everyone forms his own opinion on what the effects were and how he feels when he experiences the sounds and reflections of everything around just as though he were at the center of the action.

After seeing the films we walked around the different stations. All sorts of computers and machines are available to conduct experiments, to watch problems being solved and to absorb scientific knowledge with a minimum of effort.

The objects on display can all be touched and there are guides to explain and to answer questions.

There is an auditorium with a wide range of audiovisual equipment as well as featuring performances by a robot.

We tried machines to see the flexibility of our backs, the strength of our hands, our own EKG, heart beat and blood pressure.

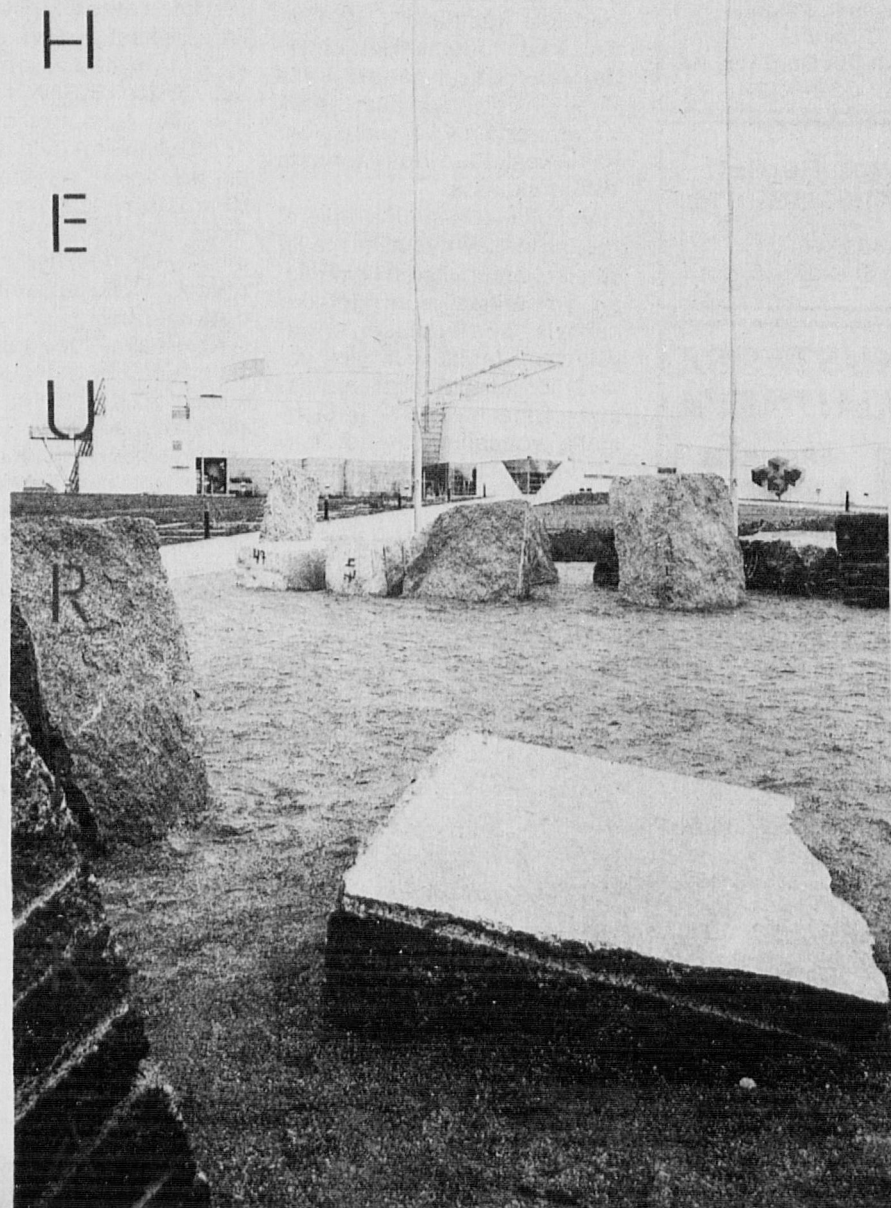
We saw the photo telephones where we saw ourselves and friends as we talked.

We also saw the development of a fetus, development of language plus much more too numerous to mention.

Children were making paper and plastic, untying knots on ropes and adjusting scales to balance using different weights.

Outside there is a section with 120 different types of rocks all from Finland and arranged in the shape of the map of Finland.

On the outside wall there is an amazing sculpture made of four

Heureka, the new Finnish science center, in Vantaa.

Disappearing from the face of the earth

by Roy Helander

Have you ever considered how easy it must have been for the early Finnish-Americans to disappear from the face of the earth, so to speak.

There were no social security numbers, no green cards for aliens, no checks on passports once you got into the country.

And how many thousands must have vanished either willingly or otherwise, not from the face of the earth, but rather from contact with those whom they had known.

My father had a brother Kalle, to whom he sent a ticket to come to America, and after spending some time in Maynard, Kalle left town never to be heard from again until he had reached retirement age and had written to his old home town in Finland for a birth certificate.

Only by happenstance did the church pastor mention it to my aunt. And thus we learned that he had lived all the rest of his life in Cleveland.

But he died before anyone from the Maynard Helanders could get out there to visit.

This matter was brought to my attention when a request was made to once more bring up the matter of Hjalmar Hyvärinen who was mentioned in a *Raivaja* story in 1987.

I wondered about the value of the lists that the Finnish Consulate publishes in the Finnish-American press. A call to the New York Consulate informed me that they succeed in finding something on close to 50% of

them.

Most of the names have to do with closing some legal matter that involves tracing all possible heirs. But occasionally some names are listed by those that are trying to tidy up family histories.

And that is the case with Hyvärinen.

Imagine a young man, born in Pykkönmäki, Saarijärvi, in 1885, who is trained in Tampere as a baker. He emigrates to the United States between 1905-1908 and works as a baker in Fitchburg and Maynard and later (or earlier) somewhere in New York.

He marries a girl from Härmä, name unknown, they have two children, Lola and Hugo, probably about 1910.

Then the wife contracts tuberculosis and dies. The father also comes down with the dread disease, writes his sister in despair, begging her to come to see to the children. But she cannot, because of her own impending marriage.

The father dies, perhaps in 1915-16 but no earlier than 1914, no one knows where.

What happens to the children? Does some Finnish family take them in? Is an orphanage their fate?

What happens to them eventually?

Now someone in Kokkola is trying to finish up a family tree. All the Hyvärinens have been accounted for except for Hjalmar.

What do they do? They adver-

tise in *Raivaja*, they publish a picture of him as a Saima athlete, but there is no answer.

And yet the family persists. Now the Fitchburg municipal records have been searched for births, marriages and deaths to no avail.

The Maynard records of those years have been perused: nothing.

A computer search through the 1914-1920 death records at the Massachusetts Archives produces no such man.

Did he change his name, so complicated for Americans to pronounce?

We have pointed the family to the records available through the Church of the Latter Day Saints of which there is one in Kokkola.

We have also suggested they search the microfilm copies of the *Raivaja* for those years at the University of Helsinki library and that is being done.

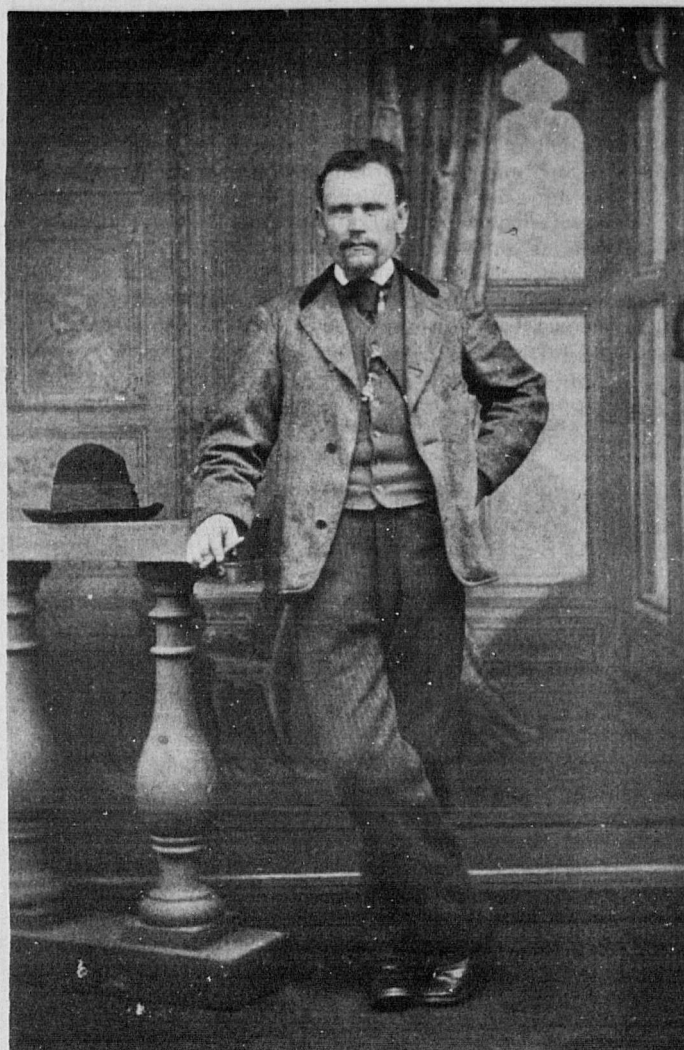
We have not tackled New York State as yet, for it is not known where he worked.

But how about you readers?

Surely the deaths of two parents and the fate of two little children with such odd names might prick a memory in someone.

Perhaps you played with a Lola or a Hugo or heard about the sad story of their being orphaned?

Let me hear from you if these names awaken even the faintest memory in anyone.

What was the fate of Hjalmar Hyvärinen (above), and his children Lola and Hugo?

Hannes Kolehmainen

1889 - 1966

HELSINKI - In 1989, a hundred years will have passed since the birth of Hannes Kolehmainen, the famous Finnish long-distance runner.

To commemorate this event, the General Directorate of the Posts and Telecommunications issued a special stamp in the value of FIM 1.90 on October 9.

Johannes Petter Kolehmainen was born in Kuopio on December 9, 1889.

Ever since his childhood infinite perseverance and good humour were characteristic of this small-sized boy who was called Hannes.

There was no such hard work or exertion after which Hannes was not able to smile.

And so this boy was later on known all over the world as "The Smiling Finn".

Before his career as a runner Hannes Kolehmainen went in for skiing. He used to ski long tours which could be over a hundred kilometers long.

In 1907, in Vyborg, he ran a marathon for the first time and he placed third.

This good result gave him self-confidence and a year later Hannes Kolehmainen won the Finnish championship in the 10,000-meter race.

During the next years he won several races both in Finland and abroad.

At the Stockholm Olympics in 1912, Hannes Kolehmainen was awarded with three gold

medals.

The first gold medal, in the 10,000-meter race, he won with ease. The American runner who was placed second lost by as many as 46 seconds.

The second gold medal Hannes Kolehmainen gained in the 5,000-meter race with a splendid world record 14 min. 36.6 sec.

At the end of the same Olympics he won the third gold medal in the 12-km cross-country race.

After the Stockholm Olympics Hannes Kolehmainen moved to the United States. There he competed during the next years and he was almost invincible.

At the Antwerp Games in 1920 Hannes Kolehmainen met the wishes of Finns by winning the gold medal in the marathon, which was as long as 42,750 meters at that time.

After the Olympics, Hannes Kolehmainen returned to Finland and he competed with success especially in long-distance races.

As late as 1924, at the Paris Olympics, Hannes Kolehmai-

Motif: The stamp pictures Hannes Kolehmainen coming in first in the 5,000-meter world record race at the Stockholm Olympics in 1912.

nen tried to run the marathon but because of the pain in his feet he had to drop out of the race.

The career of "The Smiling Finn" as an active athlete was drawing to an end.

Kolehmainen appeared before the world of athletics for the last time at the Helsinki Olympics in 1952. His honorary duty was to light the Olympic fire in the tower of the Olympic Stadium.

Hannes Kolehmainen died in Helsinki in 1966.

Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter

NEW YORK, N.Y. - There will be a meeting of the Finlandia Foundation at Central Presbyterian Church, Park Avenue and 64th Street in Manhattan, on November 10, 1989, at 8 pm.

The program for the November meeting will include a recital of piano music by the Estonian conductor, Enn Kiviloo.

Mr. Kiviloo received his musical training in his own country and in the Soviet Union. Since then he has had conducting posts in many opera houses of Europe.

Mr. Kiviloo will play music from Estonia and Finland.

On the second part of the program an excerpt from a recording entitled SCANDINAVIA will be heard.

This record was produced by James Fassett of CBS, and the portion that will be played offers a sound picture of Finland.

A short discussion conducted by yours truly is to follow.

Refreshments will be served at the conclusion of the program.

For Finlandia
Lee Alperin

Automobiles

ATTENTION - GOVERNMENT SEIZED VEHICLES from \$100. Fords, Mercedes, Corvettes, Chevys. Surplus Byers Guide. 1-602-838-8885 EXT. A1596.

Real Estate

ATTENTION - GOVERNMENT HOMES from \$1 (U-repair). Delinquent tax property. Repossessions. Call 1-602-838-8885 Ext. GH1596.

Postimerkkikeskus

Kalenteri

CALIFORNIA

Nov. 5 - Finnish American Home Association annual meeting, Sonoma. Election of board members.

CONNECTICUT

Nov. 2 - Finnish American Heritage Society meeting, 7:30 pm, Finnish Hall, Canterbury.

Nov. 6 - Aura Seura meeting, 7:30 pm, Aura Hall, Voluntown.

Dec. 3 - Finnish American Heritage Society Finnish Independence Day Program, 1 pm, Finnish Hall, Canterbury. Theme is the 50th anniversary of the Winter War. Speaker: Ritva Heikkilä; displays, songs and remembrances by veterans. Refreshments. Free admission.

MASSACHUSETTS

Sept. 30-Dec. 30 - Finnish Traditions Exhibit, Heritage State Park Visitors' Center, 26 Lake St., Gardner. Displays of wall hangings, table settings, decorative arts, crafts and a sauna. Open Wed. through Sat., 10 am to 4:30 pm. For more info: 508-630-1496.

Nov. 3 - Christmas Straw Ornaments Workshop, 9 am-noon, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Learn how to make a variety of traditional Finnish Christmas ornaments. Bring scissors & string. Preregistration required: 508-630-1497.

- Knights of Kaleva Panun Maja No 24 meeting, 7:30 pm, Kaleva Koti, 107 Mechanic St., Fitchburg.

Nov. 4 - Christmas Straw Ornaments Workshop, 9 am-noon, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Preregistration required: 508-630-1497.

- Messiah Lutheran Church Fall mission Festival, 10 am-3 pm, Messiah Lutheran Church, 750 Rindge Rd, Fitchburg.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Nov. 5 - Lecture by Werner Wiskari, 2 pm, White Lecture Hall, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg. Former Scandinavian correspondent for *New York Times*, Wiskari will discuss his recent book *Pahan ilman lintu*. Sponsored by The Finnish Cultural Center at Fitchburg State College.

Nov. 6 - Finnish Memorial Library open, 7:30 pm-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

Nov. 7 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St., Fitchburg.

Nov. 10 - Christmas Straw Ornaments Workshop, 9 am-noon, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Preregistration required: 508-630-1497.

Nov. 11 - Christmas Straw Ornaments Workshop, 9 am-noon, Heritage State Park Visitors' Center, Gardner. Preregistration required: 508-630-1497.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Veikko Honkala. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

Nov. 12 - FACS annual turkey dinner & social, 1 pm, Saima Park, Fitchburg. DINNERS BY RESERVATIONS ONLY! Contact Ruth Holm, 10 Mattson St, Fitchburg, by Nov. 8.

Nov. 13 - Finnish Memorial Library open, 7:30 pm-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Fitchburg State College.

Nov. 14 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm St. Congregational Church, Fitchburg.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd, Fitchburg. Music by Hi-Lites. Sponsored by Finnish American Club of Saima.

MICHIGAN

Nov. 4 - Las Vegas Nite, 8 pm-midnight, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills.

Nov. 11 - Finnish Center Association annual Christmas Bazaar, 9 am-4 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

Nov. 12 - Finnish Center Association general meeting, 2 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

Nov. 25 - Puurojuhla, 8 pm-midnight, Finnish Center, Farmington Hills. music by Papu & Towhead Reinholm.

MINNESOTA

Nov. 8-10 - "Escape from the Holocaust: The Jews in Scandinavia," University of Minnesota, Radisson University Hotel. Symposium considering the Scandinavian response to the Holocaust. Info: 612-625-9023.

Nov. 17 - Finnish American Cultural Activities monthly meeting, 7:30 pm, International Institute, 1694 Como Ave, Saint Paul. Program: "Early Childhood Education in Finland, and the Twin Cities Lauantai Koulu," featuring two elementary teachers from Finland, Sirkka Liisa Anttila and Ulla Tervo-Desnick.

Dec. 6 - Finnish American Cultural Activities "Pikku Joulu" celebration.

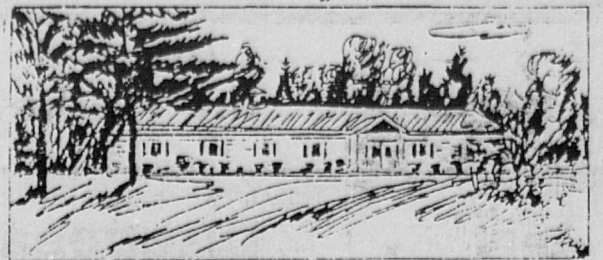
NEW YORK

Oct. 28-Nov 26 - Exhibit of glass by Oiva Toikka, Heller Gallery, 71 Greene St, Soho, New York. Hours: Tues.-Sat. 11-6; Sun. 12-5. Tel: 212-966-5948.

Nov. 10 - Finlandia Foundation New York Metropolitan Chapter meeting, 8 pm, Central Presbyterian Church, Park Ave 2 64th St., Manhattan, New York. Program: Music from Estonia and New York performed by Enn Kiviloo, piano; listening and discussing an excerpt from a recording entitled SCANDINAVIA.

All programs subject to change

Finnish American Club of Saima

FITCHBURG, MASS - The Finnish American Club of Saima annual turkey dinner and social will be at Saima Park on Sunday, Nov. 12, at 1 p.m.

The annual FACS turkey dinner is hosted by the FACS board of directors. These are the requirements:

1. The dinner this year is \$3.00 for paid-up members. (Note: being a subscriber to the Newsletter does not make you a member of FACS).

2. You can come as a guest. The cost of a guest ticket is \$6.00.

4. All dinners by reservation

only. Send them to Ruth Holm, 10 Mattson St., Fitchburg, MA 01420, by Nov. 8.

The membership dues of FACS are \$10.00 per year. The membership year is Oct. 1 to Oct. 1.

Along with the turkey dinner, there will be a variety of home made pies for dessert. Following the dinner, bingo for turkeys and cash prizes.

Everyone is welcome. Come for a fun filled afternoon.

* * *

You are cordially invited to an

"Open House" to celebrate the 50th wedding anniversary of George and Ethel Anttonen.

The celebration will take place at Saima Park, Sunday, Dec. 17, from 1-5 p.m. All welcome.

* * *

The FACS Christmas party will be at Saima Park on Sunday, Dec. 10, beginning at 2 p.m. A social hour begins at 1 p.m. There will be a potluck dinner.

Tarmo Hannula

Helvi Frilander donates land for wildlife sanctuary

PHILLIPSTON, MA - Children from Phillipston Memorial School tromped through the woods and explored the banks of Popple Camp Brook Wednesday, Oct. 25, during a field trip to a 52-acre wildlife sanctuary recently donated by Helvi Frilander of Phillipston to the Mount Grace Land Conservation Trust, Inc.

"Why would anyone want to save their land for wildlife? Students of Phillipston Memorial School will be exploring this question," wrote Micky McKinley in a letter being sent to parents of the children.

McKinley and Keith Ross, directors of the Mt. Grace Land Conservation Trust, in cooperation with Phillipston teachers and principal Sam Kaczmarczyk, led the children in grades kindergarten through six - each

class spending approximately an hour on the land - on hikes through the sanctuary at the intersection of Lincoln Road and a discontinued portion of Ward Hill Road.

McKinley a Montague resident and naturalist-educator at the Hitchcock Center, Amherst, and Ross, a Warwick resident and self-employed forester, helped the children discover signs of wildlife habitat.

The youngsters met Frilander, who moved to that location with her late husband, Toivo Frilander, in 1947. The Frilanders, of Finnish descent, were avid gardeners and nature lovers, becoming attached to the many birds and animals on their land.

Frilander recalled recently

that about 15 years ago, she and her husband were inspired by the example of Mr. and Mrs. Louis Babbit of Petersham, who bequeathed land for conservation purposes.

Recalling one example of her appreciation of wildlife, Frilander said when a family dog died, the sorrow was lessened as she fed some left-over dog food to wild foxes, which she enjoyed watching.

Frilander was a guest of honor at a recent meeting of the trust. Board members expressed their appreciation to Frilander for her donation while noting that the trust can help landowners protect their land from development in many different ways, including outright donation, conservation restrictions and easements.

FAHA annual meeting

SONOMA, CA - The Finnish American Home Association annual meeting will be held Sunday, Nov. 5, at 1 p.m.

The first organizational meeting for the Finnish American Home Association was held on March 1, 1970! Almost 20 years ago!

We still basically have the same goals although much has been accomplished under the leadership of the Board of Directors.

Each year five board members are selected at our Annual Meeting by the membership.

We look for the type of persons who are willing to give of their time and talents to further the goals of FAHA.

The directors don't only attend the board meetings but must be willing to serve on many committees and do a lot of public relations work, contacts with government officials, and generally directing the operation of the FAHA facilities.

The following persons have agreed to run for the board: Arlene Ameigh of Alameda; John Laurel, San Leandro (incumbent); Edward Hagelberg, Sonoma; Kirsti Mäki, San Francisco, (incumbent); Katherine Holmberg, Sonoma; Walter Sundman, Sonoma; and Marlin Kastama, Oakland (incumbent).

Additional nominations will be accepted at the Annual Meeting.

FAHA News

Another trip

continued from page 8

colourful cubes. They look different when viewed from different positions.

The name Heureka comes from Greek meaning "to find out."

One daytrip was with the YMCA. It was one to the Tampere Pyynikki Summer Theater. It's only one of a kind that I know of where the audience sits and is rotated in a complete circle to follow the action as it takes place.

The theater is on a lakeshore

among tall evergreens. A beautiful setting.

We saw "Miehen mitta," a comedy.

Bob enjoyed the play even though it was in Finnish. He got a translation of it scene by scene so he could follow it.

On the way we stopped at the Iittala Glass Works. I had time to have some crystal sent home.

- to be continued -

Subscribe
to
Raivaaja!

Around the Market

Many newspapers feature a column which shows what people in the streets are thinking about various issues of the day.

Here we present, with translation, the *Demari*'s version of "the man in the street". It gives us a chance to find out what people of today's Finland are like.

Milloin kirjoitit viimeksi kirjeen?

When was the last time you wrote a letter?

Leena Fagerström

- On siitä pitkä aika. Nyt pitäisi kyllä laittaa hyvälle ystävälle Italiaan joku viesti.

- It has been a long time. Now I should write something to a good friend in Italy.

Heikki Ahola

- Useita vuosia sitten. Puhelin on syrjäyttänyt minulle kirjeet.

- Several years ago. For me, phone has substituted letters,

Riikka Jokiaho

- Ei siitä ole kovin kauan, joku kaksi viikkoa. Kirjoitan vuosittain 10-20 kirjettä.

- It hasn't been that long, about two weeks maybe. I write 10-20 letters annually.

Jari Huttunen

- Viime torstaina. Kirjoitan ainakin viisi kirjettä kuukaudessa kavereille. Ensi viikolla lähtee taas yksi.

- Last Thursday. I write at least five letters a month to my friends. Next week I'll send one again.

Tiina Degerman

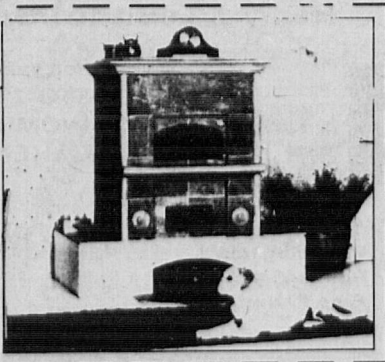
-Joka toinen päivä, kun mies on tällä hetkellä Rhodoksella. Lähetän yleensäkin mieluummin nätin kortin viestiksi kuin soitan puhelimella.

- Every other day now that my husband is in Rhodos. In general, I usually rather send someone a nice postcard instead of phoning.

SOAPSTONE

Lähetä minulle korvauksetta
TuliKivi -esitteet
NIMI
OSOITE
PUHELIN

TuliKivi
The New Alberene Stone Company Inc.
P.O. Box 300, Schuyler, Virginia 22969 USA
tel. 804-831-2228, 804-831-2677

Maynard, MA.

Nähtyä ja Kuultua

Sanokoot kirjanoppinet kynäpyörittäjät meistä mitä sanovat, mutta kyllä tämä Pohjois-Amerikan suomalainen siirtolaisväki on ollut toimekasta joukkoa, vielä toiseen ja kolmanteen sukupolveen asti.

Menneen vuosisadan loppupuolella ja tämän nyt menneillään olevan 19:n vuosisadan alkupuolella he rakensivat tänne Pohjois-Amerikkaan kirkkoja, raittiusseurojen taloja, työväentaloja, Kalevan Ritarien haaleja ja kesänviettopaikkoja, osuuskappoja ja saunoja jokaiseen kylään ja kaupunkiin, missä vain oli runsaammassa määrässä suomalaisia.

Saadakseen sitten toimintansa suotuisiin tuloksiin piti perustaa soittokunta, laulu-seura, näytelmäseura, ja voimisteluseura.

Pidettiin suomenkielistä sunnuntaikoulua lapsille. Hankittiin lainakirjasto. Kuinkas muuten, sillä suomalaiset ovat lukijakansaa, ovat olleet siitä asti kun heidät Kupittaan lähteeltä kastettiin kristinuskoon.

Sitten huomattiin, että jotakin tärkeää puuttui. Tulisi saada tiedottaa heimoveljille ja sisarille, mitä milloinkin on tapahtumassa näillä haaleilla ja siinä tarvittaisiin suomenkielinen sanomalehti.

Kokoonnuttiin ja päätettiin, että sanomalehti perustetaan. "Työmies" sanomalehti perustettiin 1903, ja myöhemmin siinä 30-luvulla siihen yhdistettiin idässä ilmestynyt vasemman suunnan "Eteenpäin" lehti sen jouduttua taloudellisiin vaikeuksiin New Yorkissa.

"Raivaaja" perustettiin

1905. Se on jatkuvasti ilmestynyt synnyinkaupungissaan Fitchburgissa Massan valtiossa.

Kaksi muuta suomenkielistä sanomalehteä ilmestyy Amerikassa: "New Yorkin Uutiset" ja "Amerikan Uutiset". Kaikki nämä Amerikan suomenkieliset lehdet ovat nyt kerran viikossa ilmestyviä.

Sen jälkeen kun toimintalaajeni, tuli tarve kykenevistä toimitsijoista, mutta mjestä niitä otat?

Pantiin taas järki toimimaan ja päätettiin, että perustetaan korkeampi oppilaitos, jossa koulutetaan toimitsijoita osuuskappojen liikkeenhoitajiksi ja kirjanpitäjiksi.

Sanomalehdille koulutettiin toimitsijia ja tarvitsi se puoluekin kykeneviä toimitsijoita ja niinpä perustettiin "Työväen opisto".

Kirkkokunnat olivat jo aikaisemmin perustaneet "Suomi Opiston", joka tulee 100 vuoden ikään 1990. Tämä opisto toimii edelleenkin. Minun tietojeni mukaan Työväen opisto on lopettanut toimintansa.

Tulee myös mainita, miten perustettiin suomalainen pankki palvelemaan suomalaisia.

Kun amerikkalainen pankkiri ei myöntänyt rahalainaa tuntemattomalle asiakkaalle, joka tulkin kanssa meni sitä a-nomaan, niin asiakas järjesti kokouksen. Kun oli kuultu John Suomisen selostus uudenlaatusesta pankista niin päätökseksi tuli Workers' Credit Union: Työläisten Luottoyhdistys, perustetaan. Kun kokouksen läsnäolijat olivat tyhjentäneet taskunsa pöydälle, niin pankin pääomaksi kertyi 60 dollaria.

Nyt tämän Workers' Credit

Unionin pääoma on 128 miljoonaa dollaria ja sillä on ko-mea liikerakennus Main Streetin varrella synnyinkaupungissaan Fitchburgissa.

Se ei ole enää yksin suomalaisten pankki kuten ensimmäiset 50 vuotta, vaan nyt asiakkaita on monista kansallisuuksista.

Kun Suomen kansa joutui sodan jaloissa kärsimään kaikenlaista puutetta riensi tämä amerikansuomalainen väestö antamaan apuaan ennen tuntemattomalla yksimielisyydellä.

He alkoivat kerätä yhteistä apua, ja henkilökohtainen sukulaisille menevä avustus oli suuremmosta. Paketteja alkoi virtaamaan sukulaisille ja ystäville Suomeen, samoin isoja puulaatikoita täynnä tavaraa.

Sitten kun kiitoskirjeitä alkoi tulla sai huomata, että kirjoittajan kasvoilta oli pyörähtänyt muutama kyynel kirjeseenkin.

Kaikista näistä toimista parhaimmat tulokset suomalaiset saavuttivat osuustoiminnan kautta. Se oli sinapin siemenestä kasvanut suuri puu. Voimakkain se oli keskilännen valtioissa ja Uudessa Englannissa ja muissa idän valtioissa sekä Californiassa.

Pulavuosina, 1930 aikoina kun Franklin Rooseveltin hallitus alkoi panna Amerikan taloutta järjestykseen, perustettiin hallituksen taholta osuustoiminnallisia yrityksiä amerikkalaistenkin keskuuteen ja otettiin johtajat suomalaisten perustamista liikeistä.

Tällä alalla myös kato tuntui kipeämmin.

Kun ketjuliikkeet huomasi-rw,03vat, että osuustoiminta on heidän etujensa vastainen liike, he päättivät sen kukistaa. He järjestivät hintakilpailun ja kun osuustoiminnasta oli kantajoukko siirtynyt tuontutuville, oli osto-uskollisuus mennyt heidän mukanaan.

Niin vähän kerrallaan osuustoiminta täytyi lopettaa joka päiväisten tappioiden ollessa edessä.

Kun seurailee tätä amerikansuomalaisten siirtolaisten historiaa, niin joutuu myöntämään, että paljon on toimittu ja lukemattomat työtunnit on uhrattu tähän palkattomaan työhön silloin kun näitä laitoksia pidettiin toimessa.

Kyllä me myös riitelimme uskonnon ja aatteen puolesta, mutta se kuului suomalaiseen yhteiskuntamuotoon ja sitä on seurattava. Se on meidän perintömme.

Ed Helander

ITUJA ... jatkoa sivulta 7

ihmiset näkisivät Hänet, uskoisivat Häneen, ja pelastuisivat. Gal. kirj. luvussa 2, jakeessa 20 Paavali kirjoittaa, "... ja minä elän, en enää minä, vaan Kristus elää minussa..." Voiko sinä sanoa näin? Jos Kristus todella elää sinussa, sinä voit sanoa samat sanat kuin apostoli Paavali.

Ennen tai myöhemmin jokainen ihminen joutuu jonkinlaiseen ahdistukseen. Kenen seurassa sinä haluat mennä ahdistukseksi läpi? On kaksi mahdollisuutta - Jumala tai saatana. Jompi kumpi tulee olemaan mukana. Ystävä, ole viisas. Valitse Jeesus!

Jumala on Rakkaus. Rakkaus ei tee mitään pahaa... Kärsimyksetkin muuttuvat VOITOKSI Jeesuksessa. Ei meidän tarvitse etsiä kärsimyksiä; ne tulevat. Me kuitenkin voimme valita kenen kanssa me ne kohtaamme. Vain Jeesuksessa mekin voimme sanoa "... kun olen heikko, silloin minä olen väkevä." Miksi? Silloin vain Jeesus tulee näkyviin, ja Jeesus meissä ON VÄKEVÄ.

Syksyn sointuja

Vaikenä syksyyn
lintujen ihana kuoro.
Tuulen ja sateen
jälleen on soitella vuoro.
Soikaa te torvet,
puhalla pohjoinen, itä!
Kuoleva lehti
kauan jo vartosi sitä.
Iskekää rummut,
sateen on tahdilla valta!
Pakenä kesä
vihaisten myrskyjen alta.

Kevättä kaipaen!
Kaukaa kuin kaikuna kuulen
harppuja sateen,
helliä huiluja tuulen!
Poissa on linnut,
tyhjä on syksyinen puisto.
Suvi on mennyt
jäänyt on haihtuva muisto.

Lempeät soinnut
yksinään eivät ne riitä.
Säilythän syksyyn,
kohtaloas sydän kiitä!
Iskekää rummut,
sateen on tahdilla valta!
Lentäköön lehti
kuihtunut tuulien alta!

Aini Tossavainen

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

Burbankin sairaala tarjoaa vapaaehtoistyötä kaikille 14 vuotta täyttäneille tai sitä vanhemmille henkilöille.

Osanottajilla on tilaisuus oppia uutta, voida seurustella mielenkiintoisten ihmisten kanssa ja mikä parasta, saada henkilökohtaisesti kokea vapaaehtoistyön merkitys.

Lisätietoja saa ottamalla yhteyden sairaalan vapaaehtoispalveluun soittamalla numeroon 343-5458.

Kalevan Ritarit, Panun Maja No. 24, kokoontuu perjantaina, marrask. 3. p:nä klo 7:30 ill. Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg.

Messiah Lutheran seurakunnan Syyslähetysohjelma lauantaina, marrask. 4. p:nä klo 10 ap. - 3 ip. Messiah Lutheran kirkossa, 750 Rindge Road, Fitchburg. Leivonnaisia, panukakkua ja kahvia ja muuta hyvää.

Tanssit Saiman Puistossa lauantaina, marrask. 4. p:nä klo 8-12 yöllä. Hi-Lites takaa tahdin. Järjestäjä FACS. Kaikki tervetulleita!

Sunnuntaina, marrask. 5. p:nä klo 2 ip. Werner Wiskarin luento Hammond rakennuksen White luentosalissa Fitchburg State College, Fitchburg. Wiskari, entinen New York Timesin Skandinaavian ja Suomen kirjeenvaihtaja, puhuu kirjastaan "Pahan ilman lintu". Sponsori Finnish Cultural Center. Vapaa sisäänpääsy.

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

IDS

Fitchburg ja ympäristö

Kultaisen län Kerho

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, lokak. 24. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg, MA.

Presidentti Anton Nopasen tervetulusitovotusten jälkeen Ethel Anttonen soitti pianoa kaikkien laulaessa "America" ja "Maamme" laulut.

Vieraat, Anna Romano ja Irma McMinn Fitchburgista, toivotettiin myös tervetulleiksi.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Ethel Anttonen kertoi käyneensä katsomassa Alma Duley'a ja Bertha Wainosta Burbankin sairaalassa ja sanoi

heidän lähettäneen terveisiä kerholaisille.

"Happy Birthday" laulettiin viikon syntymäpäiväskareille: Hilja Salminen (lokak. 25) ja Meimi Mattson (lokak. 27).

Monet kiitokset seuraaville henkilöille heidän kerholle antamista lahjoista: Lula Björbacka, Henni Lappalainen, Irja Alitalo, Ethel Anttonen, Mildred Heino, Martha Kivimäki, Aili Berg, Anton Nopanen ja Irene Vilakari.

Wäinö Berkiö aloitti ohjelman ripeällä hanurimusiikilla, minkä jälkeen Henni Lappalainen luki artikkelin.

Mrs. Anttonen lauloi useita herttaisia sooloja säestäen

samalla myös itseään pianolla.

Mrs. Heino luki hupaisan kertomuksen ja kauniin alkuperäisen Halloween-runon.

Mr. Nopanen lauloi useita sooloja. Aili Johnson luki useita aikansa eläneitä humoristisia lakeja.

Sen jälkeen Lauri Anttila luki useita hauskoja tarinoita.

Ohjelma päättyi yhteislaulun merkeissä.

Kahvia kaikkine herkkuihin tarjoilivat Ethel Anttonen, Irja Alitalo, Mildred Heino, Lula Björbacka ja Henni Lappalainen.

Kaikki mukaan tiistai-ilta-päivisin, teillä on varmasti hauskaa!

Yhtä sun toista...

Koska olen kiinnostunut hyvästä ruoasta ja kokkaamisesta, tapanamme on viikonloppuisin seprustella ystävien ja tuttavien kanssa illalliskutsujen merkeissä.

Tuon tuosta joukkoomme eksyy kaukaisempiakin vieraita, jotka sattuvat olemaan vieraisilla näissä maisemissa.

Menneenä lauantaina minulla oli tilaisuus toimia emäntänä länsisaksalaiselle sanomalehtialalla työskentelevälle Iliardille, joka oli Yhdysvalloissa viidettä kertaa.

Illan mittaan keskustelunaiheemme vaihtelivat politiikasta kulttuuriin ja kaikkeen siltä väliltä.

Mutta koska satuin istumaan kasvatustien länsisaksalaisen kanssa, en malttanut olla kysymättä Iliardilta, miten keskiverto länsisaksalainen suhtautuu Itä-Saksasta saapuneisiin pakolaisiin.

"He eivät ole mielissään," oli Iliardin vastaus. Hän sanoi, että viitisenkymmentä prosenttia asukkaista vastustaa muuttolaisten sisäänottamista. Syyt vaihtelevat, jotkut sanovat pelkäävänsä työpaikkajensa menettämistä, jotkut elintason laskua asukasluvun nousussa näin äkkinäisesti.

"Aikaisemmin muista maista saapuneisiin pakolaisiin suhtauduttiin hyvinkin tylästi sillä perusteella, että he eivät ole 'heimolaisiamme'. Sanottiin, että asia olisi aivan toinen, jos nämä olisivat itäksaksalaisia veljiämme," Iliard kertoi ihmisten sanoneen.

Kysyin myös, haluavatko itä- ja länsisaksalaiset yhden yhdistyneen Saksan. Iliardin mukaan se on sula mahdollisuus. Vielä viisikymmentäluvulla se olisi saattanut käydä päinsä hänen mukaansa, mutta ei enään tänään.

Iliard uskoo muuttoliikenteen lopahtavan uuden amnestylain myötä. "Uskon, että monet olisivat pysyneet kotimaassaan, jos heillä olisi ollut vähäisiäkin toiveita paremmasta huomista," hän sanoi. "Mutta Honeckerin ollessa vallassa tulevaisuus näytti erittäin synkältä," hän lisäsi.

Bag lady

Uutispaloja

Places Rated Almanac -kirjan mukaan Fitchburg-Leominster alue on yksi epäsuotuisimmista urbaanisista asuinpaikoista Yhdysvalloissa.

Prentice Hall Travel Book kustannusyhtiön julkaisema kirja asettaa 333 kaupunkialuetta kautta maan paremmuusjärjestykseen. Valintaan vaikuttavat mm. terveydenhuolto, ympäristö, kulkuyhteydet, koulut, taiteet, huvittelu ja harrastusmahdollisuudet sekä ilmasto.

Kirjaa on valmisteltu 18 kuukautta ja se ilmestyy myyntipisteisiin tämän kuun alussa.

Almanakan mukaan Seattle on paras asuinpaikka koko maassa. Boston on listalla kuudentena (edellisessä numerossa se oli jopa toisella sijalla).

Fitchburg-Leominster on saanut 298:n sijan, Massachusettsin epäsuotuisin asuinalue.

Fitchburgin pormestari Jeffrey A. Beanin apulainen David Trainorin mukaan sijoituksella ei ole mitään merkitystä.

"Emme halua olla 'makuuhuone yhteisö', minkä asukkaista 40-50 prosenttia kävi työssä Bostonissa ja nukkui vain yönsä täällä."

Trainor sanoo asukkaiden paneutuvan paremmin kotipaikkakuntansa toimintaan hankkiessaan elantonsakin kotiseudullaan.

Yleisesti ottaen Massachusetts jatkaa seuraavalla sivulla

Kirkollisia

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaustaus Hyvät Uutiset lähetetään joka sunnuntaiaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg, klo 8:45 aam.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina klo 8:30 aam. radiohartaustaus New Life asemalta 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. Pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehu- tarjoilu. Klo 10:45 aam. pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina klo 7:00 ill. aikuisten kuoroharjoitus. Klo 7:30 viikkoillan hartaustilaisuus.

Messiah Luterilainen seurakunta

Lauantaina, lokak. 4 p., klo 10:00 aam. - klo 3:00 ip. Syyslähetyksmyyjäiset. Pannukakua kahvin kanssa tarjolla koko ajan.

Vapaa verenpaineklinikka!

Sunnuntaina, marrask. 5, 2Uskonpuhdistus juhlapäivä. Klo 8:15 aam. Suomenkielinen Ehtoollis-jumalanpalvelus. Klo 9:00 Nuorten kuoroharjoittelee. Klo 9:15 Sunnuntaikoulu ja Raamattu luokka. (Lastenhoito luokan aikana). Klo 9:30 Korkeakoululaisten Raamattu luokka. Klo 10:30 Englanninkielinen Ehtoollis-jumalanpalvelus. Klo 5:00 ill. Virkailijoiden kokous. Klo 6:00 Seurakunnan äänestyskokous.

Lauantaina, lokak. 11 klo 8:30 aam. Miesten rukous ja aamiaistilaisuus.

Tanssit Saiman Puistossa

Lauantaina
marrask. 4. p:nä 1989
klo 8 - 12 yöllä

Hi-Lites soittaa

Kaikki tervetulleita!
Finnish American Club of Saima

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittioita uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI INSURANCE AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Taydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

UUTISPALOJA ... jatkoa edelliseltä

setts on erittäin suotuisa a-
suinvaltio.

★

Marraskuun 12. päivä on ju-

listettu purkkipäiväksi täällä
"Fitspurkissa". Silloin on tar-
koituksena kerätä mahdollisim-
man suuri määrä metallipurk-
keja Amerikan Punaisen Ris-

tin auttamiseksi.

Lauren McNamara kertoi
keräyksen päämääräksi ase-
tetun 200,000 purkkia. Tulot,
\$10,000, luovutetaan Punai-

selle Ristille, minkä hätäapu-
rahasto on lähes tyhjiällään
pyörremyrsky Hugon ja Kali-
fornian maanjäristyksen jäl-
keen.

roon 345-5100.

★

Fitchburg Art Museum tarjo-
aa dosenttien opastamia oh-
jattuja kierroksia museon kö-
koelmiin torstai-iltoina kello 2

Esillä on mm. Copley Soci-
tyn taiteilijoiden teoksia, Jay
Dunitzin ja Krisanne Carnova-
len valokuvia sekä Fitchburg
State Collegen taideopiskeli-
joiden töitä.

Museo sijaitsee osoittees-
sa 185 Elm Street ja on avoin-
na tiistaista lauantaihin
10-4.30 ja sunnuntaisin 1-5.
Maanantaisin museo on kiinni.

Poliittinen ilmoitus

Äänestä marrask. 7. p:nä

Paul Fontaine

AT-LARGE CANDIDATE
for FITCHBURG CITY COUNCIL

"Annan arvoa varmalle
taloudelliselle hallinnolle.
Liikemiehenä olen tottunut
tekemään vaikeita taloudel-
lisiä päätöksiä joka päivä."

Jos tarvitsette kyydin äänestyspaikalle, soittakaa 342-3323

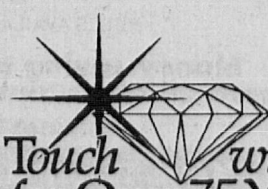
The Committee to Elect Paul Fontaine

THE ULTIMATE STOCKING STUFFER

Nothing gives you greater ability
to stuff stockings than a VISA
card from Workers' Credit Union.
Why? That's easy!

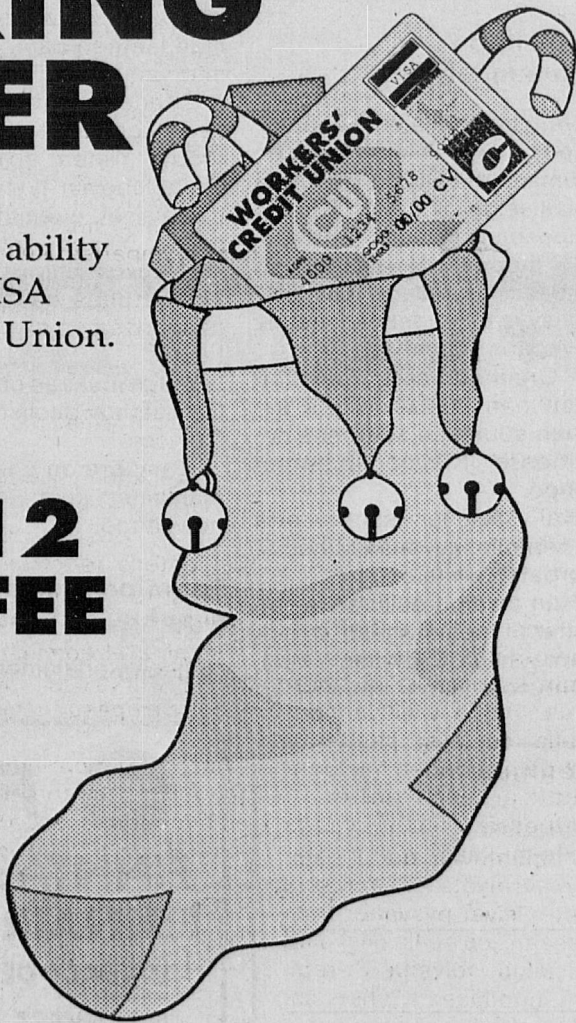
**A LOW \$12
ANNUAL FEE
14%
A.P.R.**

Put some extra purchasing
power in your gift giving this
season. Apply for VISA at Workers' today.

In Touch with You.
for Over 75 Years

WCU
WORKERS' CREDIT UNION

815 Main Street, Fitchburg 345-1021 • 40 Fairmount Street, Fitchburg 343-5810
313 Pleasant Street, Gardner 632-9200 • 12 N. Main Street, Orange 544-2188
An Equal Opportunity Lender

Suomen uutisia

Kokoomusnuoret poistaisivat viisumipakon

Kokoomuksen nuorten liitto
on vedonnut presidentti Mi-
hail Gorbatschoviin uusien
mahdollisuuksien luomiseksi
Suomen ja Neuvostoliiton
nuorison välisen kanssakäy-
misen lisäämiselle.

Liiton työvaliokunta on eh-
dottanut viisumipakon pois-
tamista Suomen ja Neuvos-
toliiton väliltä, koululais- ja o-
piskelijavaihdon lisäämistä
sekä inter rail -tyylisen mat-
kustusmahdollisuuden luo-
mistä suomalaisille ja neuvos-
toliittolaisille nuorille.

Kehitysapua annettaisiin enemmänkin

Joka kolmas suomalainen
olisi valmis lisäämään maansa
kehitysapumäärärahoja nykyi-
sestä.

Äskettäisen mielipidetie-
dustelun mukaan yli puolet
kansasta pitää määrärahoja
riittävinä, ja vain joka kymme-
nes haluaisi laskea niitä.

Innokkaaimmin avun lisää-
mistä kannattavat nuoret,
opiskelijat, korkeasti koulute-
tut ja pääkaupunkiseudun
asukkaat.

Kehitysavun ainoksi ehdok-
si suomalaiset näyttävät aset-
tavan, että apua ei tule antaa
ihmioikeuksia rikkoville valti-
oille.

Kuorma-autot syyllisiä kolareissa

Vakuutusyhtiöiden liiken-
neturvatilastoihin perustuvat
tiedot kertovat, että kuorma-
auton ja henkilöauton kola-
reissa syyllinen on kuusi ker-
taa useammin kuorma-auton
kuljettaja kuin henkilöauton
kuljettaja.

Poliisin mukaan syynä tä-
hän on ammattikuljettajien
heikentynyt taso, joka johtuu
työvoimapulasta. Lisäksi ny-
kyaikaiset kuorma-autot an-
tavat kuljettajille väärän tur-
vallisuuden tunteen.

Poliisin mukaan ammattiau-
toilijat ajavat raskailla ajoneu-
voillaan valtateilla säännölli-
sesti ylinopeutta.

Kirje toimitukseen

Aune Saaren muistolle kir-
joittamassaan runossa Kirsti
Eskola Eckert ei muistanut
sen "vehkeen" nimeä, millä vil-
jaa riihessä puitiin.

Minun kotiseudulla Keski-
Suomessa sitä kutsuttiin ni-
mellä varsta.

Anna Laasanen
Westminster, MA

EXPERIENCE THE DIFFERENCE HUHTALA OIL CO. MAIN STREET, EAST TEMPLETON

- LOCALLY OWNED
- OUR THIRD GENERATION
- 7 OIL DELIVERY TRUCKS
- 13 LICENSED TECHNICIANS
- 24 HOUR BURNER SERVICE
- 43 YEARS OF DEPENDABILITY
- AUTOMATIC OR CALL IN SERVICE
- NEW CUSTOMERS ALWAYS WELCOME

FUEL OIL

LOW COMPETITIVE PRICES
VOLUME DISCOUNTS

CASH ON DELIVERY
or within 10 Days
with established credit
MINIMUM 150 GALLONS

CALL 632-1221

Our service area is from North Rutland to Orange

Suomen uutisia

Pikku-uutisia

Ahvenanmaan itsehallintoa vahvistetaan

Ahvenanmaan maakunnan itsehallinto vahvistuu, jos eduskunta hyväksyy sille annetun esityksen uudeksi itsehallintolaiksi.

Uudistuksen myötä maakunta saisi käyttää entistä vapaammin valtion budjetista sille myönnettävän 0.48 prosentin summan.

Lakiesityksen mukaan Ahvenanmaan taloudellista itsenäisyyttä ja lainsäädäntövaltaa lisätään.

Lisäksi esitetään postin, radion ja television irrottamista valtakunnan lainsäädännöstä.

Uudistusten on tarkoitus astua voimaan 1990-luvun alussa.

Hallitus haluaa keskitetyn tuloratkaisun

Pääministeri Harri Holkeri painotti voimakkaasti hallituksen halua saada aikaan keskitetty tuloratkaisu.

Holkerin mukaan hallitus tekee voitavansa talouden uhkien torjumiseksi ja hallituksella on hallussaan eräitä välineitä, kuten keskitettyyn tuloratkaisuun mukaan tuleville ammattiliitoille "porkkanoita" ja niskuroijille "kyytiä".

Holkerin kantaa tuki teknisten toimihenkilöiden liiton puheenjohtaja Jorma Reini, jonka mielestä keskitetty tuloratkaisu on paras väline maan talousongelmien korjaamiseksi.

Valmet valmistamaan lentokoneiden osia

Valmetin Kuoreveden tehdas alkaa valmistaa sivu- ja korkeusperäsimiä vakaimineen ruotsalaiselle Saab-Scania lentoyhtiölle. Sopimuksen arvo on seuraavien yhdeksän vuoden aikana noin 300 miljoonaa markkaa.

Kauppa työllistää sarjatuo-
tantovaiheessa noin 100 työntekijää Kuorevedellä.

Retkikunta etelämantereelle

Suomi lähettää marraskuussa retkikunnan Etelänapamantereelle.

Suomi on hiljattain kelpuutettu Etelämannersopimuksen allekirjoittaneiden maiden joukkoon ja allekirjoittaminen edellyttää tutkimusta Etelämantereella.

Retkikunnan matka kestää viisi kuukautta ja maksaa noin kymmenen miljoonaa markkaa.

Järvilehto F - ykkösiin

Jyrki Järvilehto tai kansainvälisillä kilparadoilla paremmin J.J. Lehtona tunnettu suomalainen kilpa-autoilija on allekirjoittanut ensi vuotta koskevan sopimuksen englantilais-belgialaisen Onyx-tallin kanssa.

Sopimuksen mukaan talli palkkaa Järvilehdon ensi kaudeksi autoilun kuninkuusluokan eli Formula 1 -luokan kuljettajaksi.

Järvilehto on jo ajanut kaksi kilpailua formulaykkösissä tallin laskuun tällä kaudella.

Lasten diabetes yleisintä Suomessa

Lasten diabetes on Suomessa yleisintä maailmassa. Vuosittain Suomessa ilmenee 35 uutta tapausta 100 000 alle 15-vuotiaasta kohden.

Diabetestilaston kakkosijalla on Ruotsi, jossa sairastuneita on 25 100 000 lasta kohden. Keski- ja Etelä-Euroopassa määrä on 10, ja Japanissa vain 1. Lapsuus- ja nuoruusiän diabetes mielletäänkin pohjoiseksi ilmiöksi, koska se on niin harvinainen eteläisissä maissa.

Diabeteksen, eli haiman insuliini tuotannon häiriön, syitä ei tiedetä varmuudella. Sen aiheuttajiksi epäillään mm. perimää ja ympäristötekijöitä.

Suomessa on parhaillaan käynnissä laaja tutkimusprojekti, jossa selvitetään ravinnon, perimän, infektioiden ja elinolojen vaikutusta sairauden puhkeamiseen. Vain osa aineistosta on analysoitu, mutta tutkijoiden mukaan ainakaan ravinto ei vielä ole osoittautunut ratkaisevaksi tekijäksi.

Gorba jatkakoon samaan tahtiin

Suomalaiset uskovat, että jos kuka niin Neuvostoliiton pääsihteeri **Mihail Gorbatshev** pystyy turvaamaan maailman rauhan.

Gorbatshevia luonnehditaan aloitteelliseksi, uudistusmieliseksi ja charmantiksi. Suomalaiset toivovat hänen jatkavan samaan tahtiin.

Jos kadunmies saisi päättää, Gorbatshev olisi käynyt vierailullaan mm. Turun saaristossa, Lapissa ja kahvilla Seurasaaressa.

Lähes jokaiselle suomalaiselle on muodostunut jonkinlainen kuva pääsihteeri Gorbatshevin persoonasta. Hän ei ole "vain Neuvostoliiton johtaja".

Useimpien mielikuvat Gorbasta ovat myönteisiä. Eeva-Liisa Tuorinen sanoo, että Gorbatshevin luonne näkyy jo hänen ulkonäöstään.

-Hän on hyvin sympaattinen. Läikkä otsassa tekee hänestä charmantin näköisen. Ilman sitä hän näyttäisi ylen-
syöneeltä suomalaismieheltä, Tuorinen sanoo.

Jatkakoon samaan tahtiin!

Varusmiehenä Vekarajärvelä palveleva Kimmo Ruponen tuumaa, että Gorba vaikuttaa asialliselta mieheltä. Kimmo Ruposen mielestä Gorbatshev muuttaa Neuvostoliiton oikeaan suuntaan: elinystävällisyys, oikeudenmukaisuus ja vapaus lisääntyvät.

- Onnittelut siitä. Toivottavasti hän jaksaa jatkaa samaan suuntaan suuressa itävaltiassa, Kimmo Ruponen sanoo.

Kai Backman sanoo, että hänen mielikuvansa Mihail S. Gorbatshevistä on hyvä.

Hän on aloitteellinen ja vaikuttanut positiivisesti maailmanrauhaan, Backman sanoo. Neuvostoliiton päämiehen

vierailulta hän ei osaa odottaa ympäristönsuojeluun liittyviä uutisia. Pikemminkin hän arvelee keskustelujen painottuvan kaupan ongelmiin.

Voi kun osaisi venättä

-Gorbatshev vaikuttaa ihan hyvältä tyypiltä, fiksi ja ajatuksia. Kannatan Neuvostoliiton uudistuspolitiikkaa. Asiasta on voitava puhua ja leh-
tien on saatava kirjoittaa vapaasti, Maria Kilpiö sanoo.

Maria Kilpiö toivoo Suomen itänaapurin avautuvan enemmän länteen päin: hän lisäisi mm. vaihto-oppilaskäytön.

-Kaduttaa, etten ole opiskellut venäjää, Kilpiö sanoo.

Suvi Ylinen arvelee, että Gorbatsheviin tyytymättömät haluaisivat enemmän uudistuksia. Ylinen ylistää kuitenkin Neuvostoliiton päämiestä: tämän tultua hallitsijaksi itänaapurissa on alkanut tapahtua.

Ylinen mukaan on hyvä, että Gorbatshev puolisoineen käy Oulussa.

-Tampere on ehkä liian samanlainen kuin Helsinki, Ylinen sanoo.

Suomipolitiikko ei puhua pukahda

Oikea karjalainen ei vaadi

Huippuvierailu
Lokak. 25. - 27. p:nä

Karjalaa takaisin asevoimin, sanoo Viipurissa syntynyt kadunmies. Hänen mielestään suomalaisten pitäisi tehdä neuvottelualoite, jotta Karjala ja Petsamo palautettaisiin Suomelle solidaarisuuden e-
leenä.

- Sen jälkeen voimme olla ystäviä, sanoo kadunmies.

Suomessa vuoden asunut, takaisin kotimaahansa Saksaan palannut Darius Etemadieh sanoo pitävänsä Gorbatshevin politiikasta. Etemadieh toivoo, että Suomenkin vierailun aikana puhuttaisiin Itä-Saksan asioista. Hän on kuitenkin pessimisti:

- Suomalaiset poliitikot eivät sano kellekään mitään, olipa tämä idästä tai lännestä.

Gorban kanssa Heurekaan

Tiina Niemi ja Tuula Kälkäjä eivät aio mennä katsomaan Gorbatshevia, ellei tämä osu kohdalle. Jos mahdollista, he veisivät Gorban Lappiin ja Heurekaan.

- Rauha maahan! Se, miten neuvostoliittolaiset nyt elävät, on naurettavaa. Siellä pitäisi olla vapaampaa, samalla lailla kuin Suomessa, Niemi lähettää Gorbatsheville terveisiä.

Katukauppias, keski-ikäinen suomalaismies pitää Gorbatshevin vierailua Suomeen vain kohteliaisuuskäyntinä. Kauppiaan mielestä vierailun aikana voisi tehdä ympäristösuojelupäätöksiä, jos niiden vuoksi verot eivät nouse.

Tarja Kuikka
(Demari)

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa
liittääkää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600
Puh. (508) 343-3822

FINNEXPRESS

**FINNTASTIC GROUP FLIGHTS
FINNAIR SCHEDULED SERVICE**

WEEKLY DEPARTURES - WEEKLY RETURNS

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

**NEW YORK \$548 - LOS ANGELES \$648
TORONTO \$648**

RULES AVAILABLE UPON REQUEST

**Money saving tax-free connections
from all other airports in North America
- Business or Pleasure -**

ALL YOUR TRAVEL ANYWHERE IN THE WORLD

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL HANSLIN SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989 800 223-0567

"PUHUMME SUOMEA"

Suomen uutisia

Sorsa Gorbatschovin puolueettomuuslausunnosta:

"Avoin ja reilu tunnustus"

Suomen eduskunnan puhemies **Kalevi Sorsa** (sd) pitää Suomen kannalta merkittävänä, että Suomen puolueettomuus ja puolueettomuuspolitiikka nauttii kansainvälistä luottamusta.

Suomen puolueettomuus tunnustetaan nyt "kaksitelematta" molemmissa suurvalloissa ja yleensä maailmalla, Sorsa huomautti radiohaastattelussa viime viikon torstaina.

Sorsan mukaan presidentti Urho Kekkonen oli tyytymätön suomalais-neuvostoliittolaisiin kommunikoihin 1970-luvulta lähtien sisältyneisiin monimutkaisiin sanontoihin.

Sorsa sanoo Kekkosen kanssa käymiinsä keskusteluihin viitaten, että Kekkonen oli tästä tilanteesta katkera, koska hän oli omistanut koko elämäntyönsä Suomen puolueettomuuden vakiintumiselle.

Presidentti **Mihail Gorbatschov**in viime keskiviikkoiseen puheeseen sisältynyttä puolueettomuustunnustusta Sorsa piti mutkattomana. Hän huomautti, että Gorbatschovin puolueettomuustunnustus tuli välittömästi sen jälkeen, kun

hän oli puhunut maiden suhteiden menneisyydessä vallinneen "ajoittain jopa katkeraa vihaa".

- Gorbatschov pyyhki tällaiset muistot yli "avoimella ja reilulla tunnustuksella Suomen puolueettomuudelle ja Suomen ulkopolitiikalle", Sorsa sanoo.

Värynen kiitteli Kekkosta

Keskustan puheenjohtaja **Paavo Värynen** sanoi torstaina, että puolueettomuusasetman yksiselitteinen tunnustaminen "on erinomainen asia".

-Voidaan sanoa, että Urho Kekkosen pitkäaikainen pon-

nistelu Suomen puolueettomuusasetman vakiinnuttamiseksi nykyisissä muuttuneissa oloissa johtaa tähän tulokseen. Minulle tämä ei ole mikään yllätys siinä mielessä, että olen myös vuosien ajan käynyt keskusteluja Neuvostoliiton edustajien kanssa ja pyrkinyt tähän tulokseen, sanoi entinen pitkäaikainen ulkoministeri Värynen.

Värynen arvioi aiemman tilanteen rasittaneen Kekkosta, joka oli tästä syystä valmis jatkamaan presidenttinä vielä 1970-luvulla.

Kekkonen toivoi Värysen mukaan voivansa vielä aikaansaada muutoksen Suomen puolueettomuuden selkeämmäksi tunnustamiseksi.

Värynen sanoi keskustellessaan hänkin Kekkosen kanssa tämän tuntemuksista.

-Tamminiemi-kirjassahan hän 'taakoitti' oman linjansa ja loppuun saakka pyrki siihen tulokseen, johon sitten myöhempi kehitys ja Neuvostoliiton politiikan uudistaminen on antanut mahdollisuuden, sanoi Värynen.

Päministeri **Harri Holkeri** (kok) puolestaan luonnehtii Gorbatschovin lausuntoa presidentti **Mauno Koiviston** ulkopolitiikan suurimmaksi saavutukseksi.

Pienipalkkainen nainen ei kulutusjuhlassa

Suomalainen pienipalkkainen nainen ei ole kulutusjuhlijä. Hänen toimintojaan, ajankäyttöjään ja ihmissuhteitaan säätelee arkinen rajoitus: välttämätön valitseminen.

Pienipalkkainen nainen edustaa usein suuria ikäluokkia. Hän on lähtöisin maaseudulta, suuresta sisarusparvesta tai kaupungin työläisperheestä. Aineelliseen niukkuuteen hän on kasvanut jo lapsuudessaan ja luopuu aikuisenakin helposti omista tarpeistaan muun perheen hyväksi.

Kuluttajaliiton äskettäin julkaisemassa tutkimuksessa selvitetään pienipalkkaista hoiva- ja toimistotyötä tekevien naisten elämää Helsingissä, Tampereella ja Pieksämäellä.

Valt. kand. Sinikka Turusen tutkimuksessa annettiin pienipalkkaisille naisille aktiivinen osa: he perustivat itse opintokerhoja, joissa kerättiin ja tuotettiin tarvittavaa aineistoa.

Kulutuksessaan pienipalkkainen nainen valitsee edullisia ja varmoja vaihtoehtoja. Elämäntyö- ja mielikuvamarkkinoinnin näkökulmasta hän kuuluu marginaaliryhmään.

Urpo Leppänen

Suomeen kaksi uutta liberaalista puoluetta

Suomeen on perustettu kaksi uutta liberaalista puoluetta. Alepa-ketjun toimitusjohtaja **Jussi Pajunen** ilmoitti ryhtyvänsä kokoamaan kannattajia Uudistusliberaaleille. Samanaikaisesti kansanedustaja **Urpo Leppänen** kertoi perustaneensa uuden liberaalipuolueen nimeltä Vapaat demokraatit.

Molemmat puolueet aikovat kerätä 5,000 kannattajaa taakseen, päästä puoluekisteriin ja osallistua seuraaviin eduskuntavaaleihin.

Suomen Maaseudun puolueesta helmikuussa eronnut Leppänen uskoo, että "vapaa- mielisten, liberaalien aatteiden edistämisestä" voi olla huolehtimassa useitakin pienpuolueita.

Myös Pajunen puolue ilmoittaa vaalivansa vapaa- mielisiä aatteita.

Kahden uuden ja yhden liberaalipuolueen lisäksi suomalaisista puolueista ilmoittautuvat liberaaleiksi myös Suomen keskusta ja ruotsalainen kansanpuolue.

Jussi Pajunen

Marmorisia ja graniittisia hautakiviä

BOSLTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

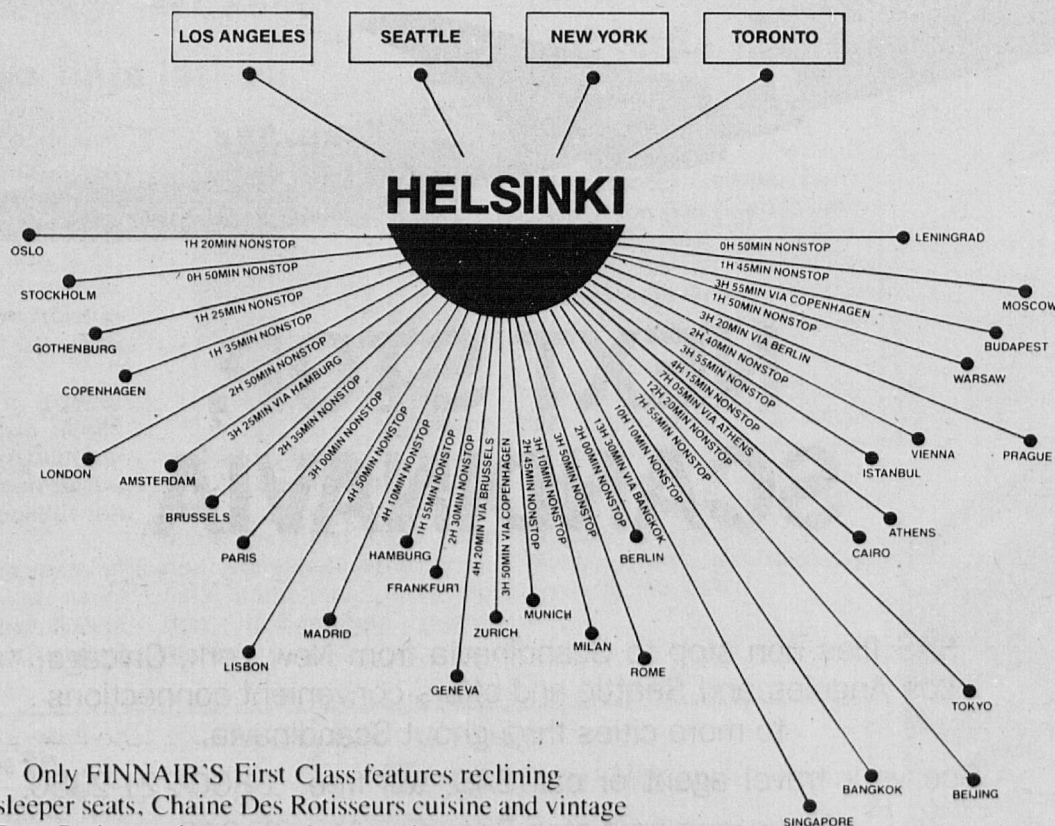
Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wild-fire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus
Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906)827-3906
Jälleen myyjä halutaan

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-950-5000; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI KULMILTA

Englanti ja Argentiina avaavat konsulaatit

Englanti ja Argentiina sopivat äskettäin konsultitason yhteyksien palauttamisesta maiden välille, kerrottiin argentiinalaisista diplomaattilähteistä.

Maiden väliset suhteet katkesivat Falklandin eli Malvinan saarista puhjenneseen sotaan vuonna 1982.

Maat neuottelivat suhteitaan kolmen päivän ajan Madridissa.

Kiina uhkaa Norjaa taloussuhteiden katkaisulla

Kiina on uhannut katkaista kaikki taloussuhteensa Norjaan, mikäli Norjan hallitus tai kuningas Olavi ovat läsnä tilaisuudessa, jossa Dalai Lama saa Nobelin rauhanpalkinnon, kertoi Norjan televisio hiljattain.

Norjan hallituksen edustajat ja kuningas Olavi ovat perinteisesti olleet läsnä palkinnon luovutustilaisuudessa Oslolla. Ulkoministeri Kjell Magne Bondevik kertoi, ettei käytäntöä ole tarkoitus muuttaa.

Labour vahvoilla gallupissa

Englannin pääministerin Margaret Thatcherin johtaman konservatiivipuolueen suosio on laskussa, ilmenee The Observer-sanomalehden viime sunnuntaina julkistamasta mielipidetiedustelusta.

Sen mukaan 48 prosenttia englantilaisäänestäjistä kannattaa oppositiossa olevaa työväenpuoluetta, kun taas konservatiivien kannatus on pudonnut 38 prosenttiin. Liberaalien kannatuksella ei taltiutunut kuusi prosenttia.

Hyvää arvosanaa ei saa myöskään Thatcherin talouspolitiikka, jota leimaa inflaatio ja ennätyskorkea korkotas.

Vain runsas kolmannes haastatteluista pitää konservatiivien talouspolitiikkaa työväenpuolueen taloussuunnitelmia parempana.

Pettymykset laimentavat vaali-intoa Virossa

Virossa pidetään lähiaikoina kahdet tärkeät vaalit, mutta kansanliikkeillä on täysi työ ylläpitää ihmisten kiinnostusta politiikkaan.

Kansanliikkeet yrittävät elvyttää ihmisten innostusta vaaliohjelmien avulla. Esimerkiksi sosiaalidemokraattiseksi tunnustautuva Viron kansanrintama julkaisi vaaliohjelmansa äskettäin Noorte Hääl-lehdessä.

Saman lehden palstoilla on jo kuitenkin ehditty epäillä, että jalot vaaliohjelmat ovat liian kaukana ihmisten arkipäivästä.

Kansalaiset näyttävät väsyneen intensiiviseen politiikointiin nyt kun "pysähtyneisyyden ajan" kovimmat paineet

on saatu purettua.

Monet myös pettyivät loka-kuun alun paikallisvaalilakia koskevaan kompromisiin, jossa Viron korkein neuvosto myöntyi osittain Moskovin vaatimuksiin. Siten vielä ensi paikallisvaaleissa voivat äänestää myös Virossa lyhyen aikaa asuneet.

Suuri osa Moskovin ja Viron välisistä kiistanaiheista, kuten kansallisuus- ja kielikysymykset, jäi vielä kokonaan ratkaisematta.

Joulukuussa valittavat paikallisneuvostot ja ensi vuoden alussa valittava korkein neuvosto ovat keskeisessä roolissa Viron pyrkiessä kohti suurempaa itsemääräämisokeutta.

N-liiton talousvaikeudet pahenivat

Neuvostoliiton talouden vaikeudet ovat pahentuneet tammikuun - syyskuussa. Vain viljastusta tuli viimevuotista parempi.

Neuvostojohto käsitteli talouden tilaa äskettäin. Palkat ovat nousseet yli 12 prosenttia, tuotanto vain kaksi, totesi

pääministeri Nikolai Ryzhkov.

Kansalaisilla on nyt neljästä enemmän ruplaa kuin markkinoilla on tavaraa. Kaikista tavaroista on pulaa, lakot yleistyvät, työkuri höltyi. Neuvostohallitus syyttää ongelmista myös itseään.

EY:n talouskasvu ohittaa Yhdysvallat

Euroopan yhteisö jättää tänä vuonna Yhdysvallat taakseen talouskasvussa. Komission ennusteen mukaan EY:n bruttokansantuote kasvaa 3,4 prosenttia kun Yhdysvallat saa tyytyä alle kolmeen.

Ensi vuonnakin kasvun arvioidaan pysyvän kolmen prosentin paremmalla puolella. Yhdysvaltain on arvioitu jäävän pariin prosenttiin.

Yhdysvaltain ohittaminen

arvioidaan psykologisesti merkittäväksi, koska Eurooppa on pitkään pidetty taantuvana mantereena.

Nopea kasvu on jatkunut kesästä 1987. Viime kuukausina EY:n komissio on kolmasti nostanut kasvuarvion. Ne voivat osoittautua vääriksi, jos kansainvälinen tilanne huonontuu, sanotaan komission raportissa.

Kuuba pääsi turvallisuusneuvostoon

YK:n yleiskokous valitsi kaksi viikkoa sitten viisi uutta jäsenmaata kahdeksi vuodeksi turvallisuusneuvostoon.

Uusia, ei-pysyviä jäseniä ovat Kuuba, Etelä-Jemen, Romania, Norsunluurannikko ja Zaire.

Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun Kuuba pääsi jäseneksi vallankumouksensa jälkeen. Yhdysvallat teki paljon työtä, jottei maata nykyään valittaisi, mutta se sai salaisessa

äänestyksessä taakseen yli 140 maata.

Kuuba oli Latinalaisen Amerikan maiden ryhmän virallisen ehdokas.

Uudet jäsenet aloittavat toimikautensa tammikuussa, jolloin erovuorossa olevien Algerian, Brasilian, Jugoslavian, Nepalin ja Senegalin toimikausi päättyy.

Turvallisuusneuvostossa työtään jatkavat ei-pysyvät jäseninä Suomi, Etiopia, Kanada, Kolumbia ja Malesia.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350.

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES